

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hosszunk mezőgazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzandók.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjegyék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt czikkekkért minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: József 40-66.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. —ix. —	293
Gazdasági levelek a hóvihár után. — Szücs Mihály. — Szücs János. — Blógh Bálint	294
Tárca. — A Mezőgazdaság könyvének szerkesztői gróf Szóchenyi Istvánnál Döblingben. — Dr. Rodiczky Jenő	294
A berlini Landwirthschaftliche Hochschule közös gyűjtőműnyének természetrajzi és halászati csoportja. — Dr. Keller Qszkár	295
Az amerikai gazdálkodás három irányzata. — Rothmeyer Imre	296
Kérdések és feleletek	297
Kérdések: Két hónapi kiképzésre behívás. K. K. — Kálitragyázás okozta mézhiány a talajban. M. J. — Vadrepce-permetező és faktor hól készűl Magyarországon. L. M. — Heilmann-féle módszer szerint vett kukorica. B. J.	
Feleletek: Dohánytermelési eléleg. — Védekezés a megdőlés ellen. Végh Kálmán Mátyás. — Védekezés a pajorok ellen. Stark Dezső. — Szücs János. — Gazdálkodás henger nélkül. Szücs János. — F. Z. — Czukor-répa fészektvetéssel. F. Z. — Répaegyzős olcsóbbátétele. Szücs János	
Aprók	298
Hírek	299

SZEMLE.

Az „Istenítélet” idő. — A gabonatözsde. — A pénzügyi helyzet. — A mezőgazdasági vámpolitikai központ. — A kivándorlás megolcsóbbodott. — Hagenbeck halála. — A mangalicza és lincoln próbavágás nehány adata.)

A földmivvelésügyi miniszter mult heti hivatalos vetésállásos kiadványán átesünk. Ugy nagyjából és kisebb-nagyobb eltérésektől eltekintve, fedte az általános helyzetet. Csak hogy a szombati communiquét halomra döntötte az istenítéleti idő, a hóvihár, mely vasárnap nálunk dühöngött és azóta is az ország legtöbb részében dühöng. Milyen nagy a vagyoni kár, melyet okozott, aligha és egyhamar lesz megállapítandó. Annyi bizonyos, hogy szőlő- és gyümölcstermésünk elpusztult immár a második esztendeje, mert a tavalyi április 23-iki kár is még emlékezetünkben van. Speciálisan ezen két terményt illetőleg nem tudjuk, vajjon a hóföregtet, avagy már a megelőző két éjjeli fagy pusztította-e volt el? Reményünk végdőfését a hóvihár adta meg. A vetéseknek valószínűleg nem ártott oly mérvben, mint hinnők. Nedvességet kapott a talaj, a hóval, a fagy is jött utána s így aligha hihető, hogy nevezetesebb kárt idézett volna elő. Más képen áll a dolog, ha az épület, fa és egyéb károkról, nemkülönben ha az érzékeny árpáktól, melyek teljes termést alig adhatnak és a répákról, lóherékről és dohány palántákról csevegünk. A Délvidéken pedig, a hol már a tengerit elvetették, a tengeri is tönkrement. Munka és vetőmag pufsch! Előlről kezdhetik a gazdák és mégis

akadnak emberek, főleg az ipar körében, a kik, mint mondják, az „agráriusok”-at okozzák a drágaság miatt. Van-e annyi rizikója bárkinek is, mint a gazdának? Egy bolond excedálása az időnek milliókra menő károkat okoz és koldusbotra juttathatja őket. Ez nem G'schäft, annyi bizonyos. Így mennek gazdáink tönkre.

A havazás és szél, midőn e sorokat írjuk, még egyre tart. Fagyok is vannak s így korántsem tudható meg egyelőre, a földmivvelésügyi miniszterium statisztikai osztályának legjobb intenciója és akarata mellett sem, mennyi kárt okozott az Istenítélet ideje. Míg a melegebb idő be nem áll, a hó el nem olvad, addig lehetetlen a károkat megközelítőleg is megbecsülni. És mi lesz akkor ha majd még árvizekről szólnak a vész hírek? Hiszen már 2 hét előtt a Tisza által okozott károkról kaptunk rossz híreket. Háborús és rossz politikai, adófelemelési hírekről, legalább minusz 20%-os, ha nem több vetetlen buza-területekről kell szólnunk, most meg gyümölcs, szőlő és tavaszi veteményes károkról hallunk. És így tovább! Nem csodálkozunk, ha lépten-nyomon ezt a dalt halljuk:

„De hiába csalogatsz, te vén eperfa lombja,
Nem térek én többé vissza a falumba!”

Ez a helyzet signaturája!

A vészes hírekre mi történik a gabonatözsden. A sok engagement-ok á la baisse kezdenek lebonyolodni. Végül is igazunk volt, hogy a lenyomott gabonaárak nem tarthatják magukat. A mult és e hét igazat adtak nekünk, mert immár megkezdődtek a szökések felfelé. A malom által közrebocsátott nagy gabonakészletek híre nem bizonyult valóznak és bekövetkezik, a minek bekövetkeznie kell. Ezen még a pénztelenség sem segít, mely másodsorban volt az állítólagos okozó. Pedig a voltaképeni okozó a spekuláció, a játék volt. Kiváncsiak vagyunk, miként alakul mármint a helyzet? Jönni kell a jobb áraknak. Nem képzelhetjük el a helyzetet másként. Csak a rossz kvalitásnak nincs ára!

A pénzügyi helyzet egyformán rossz. Egyedül Angliából vesszük azon hírt, hogy $4\frac{1}{2}$, tehát $\frac{1}{2}$ %-kal az angol bank a kamatlábát leszállította. Persze, tiltakozások erre a német birodalmi és osztrák-magyar bankok részéről. Érdekes és az ember alig hinné, hogy bankjainkat a mult és e héten Graz látta el pénzzel. Nálunk minden a régiben. Multadban nincs öröm, jövődben nincs remény. Krach mindenfelé.

Megalakult e héten a mezőgazdasági vámpolitikai központ gróf Dessewilly Aurél elnöklete alatt. Méltó pendantje ez az ipar és kereskedelem által létesített központnak. Hogy előbbire imminens szükségünk van az kétségtelen és

hisszük és óhajtjuk hinni, hogy a központ jeles előadója Rubinek Gyula, a ki a gyűlésen remekelt és a kinek egyik erőssége és tudása éppen a vámtarifális ügyek kezelésében rejlik, helyét megállandja a végrehajtó bizottsággal egyetemben. Kivonatossan közöljük, hogy kik vettek részt a gyűlésen. Ime a névsor:

Képviseltették magukat a gyűlésen: az OMGE, a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége, a Magyar Gazdaszövetség, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete, az Országos Kertészeti Egyesület, a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete, az Országos Halászati Egyesület, a Magyar Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Egyesülete, az Országos Erdészeti Egyesület, a Magyar Fővárosi Malomegyesület, a Vidéki Malomiparosok Országos Egyesülete, a Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesülete, a Magyar Hűtőipari Egylet, a Magyar Malátagyárosok Országos Egyesülete, a »Hangya«, a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezete, a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége és az Országos Magyar Mészeti Egyesület. A Vidéki Sörgyárosok Országos Egyesülete, a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, a Magyar Czukorgyárosok Országos Egyesülete, a Magyar Élelmiszerkiviteli Cégek Országos Szövetsége és Budapest székesfőváros törvényhatósága most jelentik be kiküldötteiket.

Az alanti működési program Rubinek műve, a ki a központ létesülésének szükségességét imiggy indokolta:

Rámutat a 15 év előtti állapotokra, midőn szintén tömörültek a gazdák, hogy a küszöbön álló kiegyezés és kereskedelmi szerződések megújítása alkalmával kifejezésre juttassák álláspontjukat. A különbség az akkori és mostani állapotok között azonban igen nagy. Akkor csak a gazdák tömörültek érdekeik védelmére, míg ma a Mezőgazdasági Vámpolitikai Központban mindazon szervek helyet foglalnak, melyek a mezőgazdasággal bármely vonatkozásban vannak. Ez az egy körülmény biztosítást nyújt arra, hogy a központ állásfoglalása nemcsak egységes lesz, hanem nagyobb súlylyal is fog bírni. Tizenöt év előtt a magyar mezőgazdaság vámpolitikai téren birtokon kívül állott. Ma már birtokon belül áll és a multban szerzett pozícióját kell megvédelmeznie és megtartania. Az agrár-vámvédelem minden tekintetben bevált. Alapos érvekkel támogatván a vámvédelem fentartásának szükségességét, bemutatja a Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ működési programját, bő vámpolitikai tanulmány keretében erősítvén annak egyes pontjait.

A központ működési programja a következő:

1. Jövő vámpolitikánk irányelvei: a) A külföld, különösen Németország és az Egyesült-Államok vámpolitikai törekvéseinek és rendelkezéseinek figyelemmel kísérése; b) Az agrár-

❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖ Szerezzük be a ❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖
MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETÉNÉL

gazdasági és kerti vetőmagvakat,

abraktakarmányokat, szőlővédelmi, gazdasági anyagokat és

❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖ mezőgazdasági gépeket. ❖❖❖❖❖❖❖❖❖❖

védvámok gazdasági és szociális hatása az egyes államok fejlődésére általában és különlegesen nálunk; c) Közös akció az osztrák és német agráriusokkal az agrárvámpolitika irányelveinek egységes megállapítása tárgyában.

2. *Vámpolitikai viszonyunk Ausztriával.* a) Kereskedelmi forgalmunk alakulása Ausztriával és más államokkal; b) Ipari fejlődésünk az agrárvédvamos időszakban; c) Önálló vámterület, közbeeső vámvonala, egységes vámhatár; d) Állategészségügyi egyezmény és annak keretén belül az állat- és állati termékek forgalmának szabályozása Ausztriával stb. Különösen a tengerentuli államokkal szemben. A kontingentálás kérdése; e) Közvetett adókkal terhelt termények forgalma. Fogyasztási vámvonala; f) A kikészítési eljárás; g) Vasutak, posta, hajózás és tarifajegy; h) Valuta, bank és quótakérdése; i) A kereskedelmi szerződések kötésének és az előzetes tárgyalások módja; j) Külön konzulátusok kérdése és a szaktudósítók viszonya; k) A vám- és kereskedelmi szerződés egyéb pontozatai.

Többek hozzászólása után a végrehajtó bizottság választott meg, kiknek tagjai lettek: gróf Desseffy Aurél, Bernát István, Bujánovics Sándor, Darányi Ignác, gróf Károlyi Mihály, Mezőssy Béla, Osztrólczy Miklós, örgróf Pallavicini Ede, gróf Zichy Tivadar és gróf Zselénszky Róbert. A bizottság előadója Rubinek Gyula, jegyzője dr. Mutschenbacher Emil.

*

Csunya dolog az, a mi a kivándorlás körül történik. A hajóstársaságok egymásnak hadat üzennek és nyomják a taxákat lefelé. Már 90 márka a fedélközi utasok hajójegye Canadába. Elképzelhető, hogy ez mit jelent. Magyarországra ráfeküdtek az ügynökök s a kormány Triesten át megengedte a kivándorlást. Concessiókat adni nem nehéz, épp oly kevésbé, mint a mezőgazdaságot a munkáskezek megvonásával tönkretenni s a termelést meg-megdrágítani. Lássunk végre tisztábban!

*

Egy kiváló ember haláláról kell megemlékeznünk. Meghalt Hagenbeck, a kiváló zoológus. Pedig alig van a sokat emlegetett nevek közül olyan, mely csak meg is közelítene népszerűség dolgában az övét, aki vasárnap, ápr. 13-án megvált állatai birodalmától. Hagenbeck Hamburg melletti állatkertje látta el az egész világ összes állatkertjeit állattal, még pedig állatkertképes fenevadakkal. Mert valamely állatkertbe

nehéz volna csak úgy beállítani valami bestiát, az aligha maradna meg és az állatkertek mást se tehetnének, mint folyton újabb és újabb állatokat hozhatnának a sivatagból és rengetegekből. A mint ez valaha így is volt. Hagenbeck létesítette legelőbb az ő telepét, hol az állatvilágnak már a telepén született nemzedéke aclimatizálódva került forgalomba. Ismert dolog, hogy Hagenbeck olyan állatokat volt képes szállítani, melyeknek már az úkapjuk is Hagenbeck birodalmában jutott napvilágra. Hagenbeck volt az első, a ki az állatkerteknek ma már nálunk is látott típusát legelőbb megcsinálta: azt a rendszert, hogy az állatok lehetőleg ne ketrecben, hanem a közönségtől jól elválasztott szabad területen éljenek. Hagenbeck eredetileg állatszeliadó és állatsereglet-tulajdonos volt, mikor ezzel vagyont szerzett, akkor tért át a vadállat-kereskedésre, mely jóformán kizárólagos mestersége volt széles Európában. Milliókat szerzett vele és nagy becsületet, mert az állattenyésztés, állateletten és a helyes takarmányozás egyik apostola volt. Maga a német császár jó barátjának nevezte legutóbb, mikor Hamburgban járt. Ekkor már nagy beteg volt Hagenbeck s karosszékekben ülve fogadta uralkodóját. Basedow-kór gyötörte és ez végzett vele most hetvenöt éves korában.

A mangalicza, mangalicza—lincolnshire és lincolnshire próbavágásról érkezett már némi hír. Blascok Gyula a következőket közli róla, bár még a jury végeredményesen nem döntött, miért is a további adatokat csak később közölhetjük le:

„Hogy a sertések próbavágásáról az eredményt eddig még nem közöltem, oka egyszerűen az, hogy a végső eredményt még én sem tudom, mert dr. Wellmann, Tolnay Pál és Bittner akkor ültek össze, mikor már én Pestről hazajöttem és az eredményt a zsir összetételére vonatkozólag még nem tudom. Annyit már ott is, a vágásnál megállapítottunk, hogy az öreg mangalicza, mely élősúlyban 243 kilót nyomott, 29 kg.-ot veszített a vér, szőr, bél, lép, sziv, tüdő és a máj levonásával. A keresztezés, mely 332 kilót nyomott, 46 kilót veszített, azonban míg a mangalicza szalonna és hajtásmennyisége 108.5 + 13.5, összesen 122 kg. volt, 100 kg. kiolvasztott szalonnája 86% zsirt és 14% töpörtöt adott, husa 81.5 kg. volt; a keresztezés szalonnája 132.5, hája 21, összesen 153.5 kg.-ot nyomott, husa 120 kg. volt, 100 kg. szalonnája 84% zsirt és 16% töpörtöt adott. Szalonnája mindkettőnek 12.25 cm. vastag volt. Brauch hentesárú gyáros

oda nyilatkozott, hogy mindenkor szívesen vesz ilyen keresztezést, mert míg egy kifejtett mangalicza husa sötétvörös s így kimérésre nem, csak kolbászárak készítésére vagy szaláminak alkalmas, addig a keresztezés husa oly fehér, hogy akár borjúhús gyanánt is eladható. Ezek volnának, a miket én a próbavágásról tudok. A részletes eredményt mihelyt megkapom, közölni fogom.“

— ix.

Gazdasági levelek a hóviharról.

Komárom, 1913 április 13.

Áprilisban a szeszélyes időjárás megszokott, ha mégis ennek furcsaságával kezdem levelem, oka az, hogy soha oly hóvihart nem tapasztaltam, a minő ma, április 13-án, e sorok írásakor, még mindig dühöng itt, pedig életemnek nagy részét a csiki havasok, meg a magas Tátra tövében töltöttem, a hol bő alkalmam volt az időjárás minden nemével megismerkedni.

Hallgatóinkkal éppen Tatára készültem, hogy ott a földmivelésügyi miniszterium tejgazdasági ügyosztályának vezetője, valamint tejellenőrző egyesületek központi szakközege által tartandó előadást a tejellenőrző egyesületekről meghallgassam. Reggel négy órakor kiakarok menni, hogy az időt ismerve, az utra a szerint öltözködjem. Alig nyitom az előszoba ajtaját, hatalmas hőtömeg zuhan elém, szemeim megtelnek hóval s a nagy viharral szemben alig bírom az ajtót visszanyomva betenni.

Első pillanatra a meglepetéstől alig tudok lélegzethez jutni. Csakhamar szomorúan kellett meggyőződnöm, hogy az utóbbi napok —4 C fokú fagy által megrongált, de azért még mindig elég szép vetéseinket 30 cm. magas hó borítja, fehér az egész határ, az utak láthatatlannak, az épületek mögött 2—3 méter magas hótorlaszok akadályozzák a közlekedést. Egyik épülettől a másikig alig juthatunk el, az ajtók az istállókon bár szilárd szerkezetűek, megtámasztattak, hogy az orkányszerű vihar helyükből ki ne mozdítsa. A mikor a cselédség és tanulók valahogy a hőtömeg között utat tudtak nyitni, nagynehezen eljutok az ököristállóba, a hol a cselédek kanásza remegve húzza meg magát, vészjóslóan csavargatva fejét, mondja, hogy 71 éves, de még ilyen rettenetes időt nem ért.

A múlt évi május 16-ika, mikor a jég teljesen tönkretett itt mindent, talán még az sem volt ilyen, pedig akkor is vala sirás és jajgatás a nagy károk miatt.

A márciusi kedvező időjárás az őszi vetéseket

TÁRCZA.

A Mezei Gazdaság Könyvének szerkesztői gróf Széchenyi Istvánnal Döblingben.

Irta: Dr. Rodiczky Jenő.

Nagy események közt zajlott le a nemzeti újjászületés éve. Ha mindazt, mit akkor alkotunk, a béke ölen tovább ápolhatjuk, nagy áldás terjedt volna el a hazában, mely az 50-es években egy nagy temetőhöz hasonlított. Társadalmi életünk legerősebb haladásában egyszerre erőszakosan megállítván, az egyesületi nyilvános tevékenység teljesen szünetelt, »mint oldott kéve« széthullt nemzetünk.

E szomorú napokból néhai Korizmics László hagyatékában talált irónjegyzetek kerültek kezemhez egyik rokona, Sarlay Antal ur szivességéből.

E jegyzetek sok érdekes adatot tartalmaznak ama kor történetéből. Ime ezek közül egy, a látogatás, mit Korizmics és társai 1858 január 8-án »a legnagyobb magyarnál« Döblingben tett.

Az ötvenes évek legnagyobb hatású szakirodalmi jelensége a »Mezei gazdaság könyve« volt. E művet, melyet István főherceg is nagy elismeréssel fogadott, Korizmics, a gróf titkárja utján elküldte a nagy férfinak, ki azt igen szívesen fogadta. Ez fölbátorította, hogy személye-

sen is tisztelegjen nála, mire készségesen megnyerte az engedélyt.

Az előszobában egy szolga vette át Korizmics-tól és társaitól a felöltöket. Benyitván a szomszédos szobába íróasztala mellett ülve találták a gróf daliás termetű fiát, Bélát. Ez a küldöttséget Tasner titkárral apja szobájába kísérte, kit szintén íróasztala mellett pillantottak meg. Szívélyes üdvözlés után helyet mutatott nekik a legnagyobb magyar s Korizmics elérzékenyülve szemlélhette ismét tíz viszontagságteljes év lezajlása után... Hatalmas homloka, fejének egyenes tartása, szemének átható pillantása mind a régiéek voltak, de az arczon az időnek barázdái mélyen befészkeltek magukat, haja meg volt őszülve.

A gróf egy asztalkán fekvő »Mezei gazdaság könyvé«-re mutatva kérde, hogy mikor jelenik meg ötödik kötete s azzal áttért az országos gazdasági egyesület válságos ügyei taglalgatására, fölháborodással ostromozva a hatalom kicsinyes eljárását, mely azért, hogy a gróf Károlyi György nem fogadta el a gazdasági egyesület elnökségét Albrecht főherceg fölszólítására sem, azzal boszulta meg magát, hogy a választmányi tagok közül Ürményi Józsefet, Zsedényi Edét, Zsivora Györgyöt és Török Jánost meg nem erősítette. Nagy érdeklődéssel hallgatták hozzáfűzött politikai megjegyzéseit, mire a gróf akkor hazánkban járt Sellers nevű angolra fordította a beszédet, kit Magyarországra hívtak, hogy itt oportót és xeres bort csináljon. A gróf megjegyezte, mit

jelenő első kötet után rövid időközökben megjelent következő köteteknek köszönhette, főleg Korizmics és Morócz, hogy a Tud. Akadémiai levelező tagjainak megválasztották, de az utolsó köteteknek közlése Pató Pál módjára sok visszatetszést keltett a gazdák körében, nem ok nélkül, mert hiszen a 7 kötetes mű utolsó kötet 1868-ban látott napvilágot.

Dr. Rodiczky.

az események később igazoltak is, hogy nem sokat vár tőle. Korizmics mentegető közbeszólására még megjegyezvén, hogy csalódhatik, mert hisz Clarke is, a pesti lánchíd építője, a grófra első ízben nem tett megnyerő benyomást. Szóba kerültek a mezőgazdasági iparágak is. Erre Széchenyi ezeket mondá: »Bizony kultiváljuk is teljes erővel anyagi jobblétünket, mert e nélkül, bármit mondjanak is egynemely higvelejük, kívánatos és tartós nemzeti lét nem képzelhető.«

Gróf Széchenyi Gyula és utóbb báró Jósika Sámuel belépése más irányba terelték a társalgást.

Gyula grófot pl. megkérdezte Széchenyi István, hogy megnősült-e? a tagadó válasza azt jegyzé meg a legnagyobb magyar, hogy »az eléggé nem helyes oly országban, hol a magyarok szaporítására bárcsak valami masinát találhatnak föl.«

Korizmics már is hosszura nyult látogatását bevezendő meghajtá magát. A gróf fölkelve megfogta mindkét kezét és így szólt meleg hangon: »Tartsák föl az egyesületet, ne hagyják ezt is áldozatul esni. Ön pedig munkálkodjék azon ügynek, melynek eddig szolgált, ezentul is és tegyen minél több hasznos szolgálatot szegény hazánknak.«

Mélyen megrendülve hagyták el a tébolydát. Hosszu ideig nem találtak szavakat az fascináló benyomás alatt, e mit az a hatalmas szellem rájuk tett.

Korizmics pedig bejegyezte naplójába:

»Itt fog tartózkodni mindvégig, ha hazája sorsa fölött meg nem könyörül az igazság istene, vagy a honnét azon perczen lépend csak ki most is nagyszerű és ép eszével, a midőn neki azt hozzák hírül, hogy hazája, az imádott magyar haza, magyar hazaként élhet és virágozhat ismét.«

teljesen helyrehozta volt. A kukoricza kivételével majdnem minden tavaszi elvetve, sőt nagy része már kelni is kezdett, dacára az áprilisban állandóan tartott száraz, szeles, hűvös időjárásnak. A komáromi gulya már kint is legelt, a gyümölcsfák gyönyörűen virágoztak, egyszóval szép reményeink voltak, melyeket a mai nap teljesen megsemmisített.

A pacstírták vig dalát a gazdák kétségbeesett panasza váltotta fel. Nem esoda. Üresek a szérűskertek, üresek a magtárak. A múlt év a jégverés miatt nem adott semmit e vidék gazdái nagy részének, ez év megint így kezdődik. Mikor lesz jó idő? Nagy Ur Isten! Ne büntesd tovább e vidék jobb sorsra érdemes gazdáit. Könyörgünk, hogy fagy nélkül olvaszd el a havat, hogy legalább a sarjuhajtásokból kapjunk az ősziék után termést; 1911. év óta nem volt itt buzaaratás és ha így tart, ez évben is pihenhet a kasza! Ma még a pusztító hóvihár által okozott kár nagysága közelítőleg sem állapítható meg. A hőmérő -2 C. fokot mutat. Vasárnap éjféltől kezdődőleg 36-ik órája már, hogy a hóvihár kisebb-nagyobb változatossággal egyre tart.

Szőke Mihály.

Högyész (Tolna megye), 1913. ápr. 15.

Vasárnap hajnaltól kezdve 9—10 óráig szélviharral kapcsolatos hóesés volt. A hó vastagsága 5—6 cm. De a szél által összehordott hófúvás sok helyen 1 m. vastagon is van. Este megállt a szél és kitisztult. Reggelre, illetve már este is $3-4^{\circ}$ C. fagyunk lett. A tóban is befagyott a víz. A gyümölcs, szőlő, a mely ki volt virágozva, hajtva, mind elfagyott. Hétfőn délfelé olvadás állt be és úgy látszott, hogy megnyűl az idő. De ime, kedden reggeltől újból tombol a szélvihar észak felől és bár éjjel nem fagyott, most nappal fagy. Ilyen formán ha estére megáll és kitisztul, még nagyobb kár lehet, mint hétfőre virradóra. Mert a hó a vetések több részén elolvadván, a kifagyás veszélyének van az árpa, búkköny, borsó kitéve. Ámbár az sem lehetetlen, hogy már tegnap elfagyott, de addig nem lehet konstatálni, míg meg nem szűnik ez az itéletidő, amely téliesre változott, akár januárban volnánk. Még a nagy veszedelemben az a megnyugtató, hogy a fagyra nem jött mindjárt napos meleg idő, így fokozatos lesz a felengedés és nem lesz oly nagymérvű a fagykár.

Bizony, siralmas állapot! Majdnem egy hónappal volt a fejlődés megelőzve s ime, az idő roncsot teremtett belőle. Mert a fák lombjai cza-fatokban függenek a galyakon. Még most némely fák lombjai zöldek, mert nem engedett ki a fagy, de ha majd fölmelegszik, olyan lesz a falomb-hullás, mint őszszel.

Szücs János.

Galánta (Pozsony m.), ápr. 15.

A gazda élete nem áll egyébből, mint folytonos reménykedésből, no meg az örökös csalatkozásból. A múlt évinél mostohább, kedvezőtlenebb időjárású ősze öreg emberek sem emlékeznek. A gazda azonban valahogy megvigasztalódott. Talán majd visszaadja a tavasz, a mit az ősz szükmarkusága elvett! S ez a remény már-már teljesebbé ment. Szébb márcziust kívánni sem lehetett. Nem is késett a tavasziak vetésével egy valamire való gazda sem. A répa és az árpa már több helyütt kikelt, a konyhakert oly előrehaladt állapotban volt legtöbb helyt, mint máskor májusban, a gyümölcsös virágdiszben pompázott. Soha szebben virágzó cseresznyefákat nem láttam, mint az idén! Az embernek örült a szive-lelke. Hanem haj! e

közé, az öröm közé, de hamar üröm vegyült! Jött április 11—12-én éjjel -5 C fokos fagy, április 13-án reggelre 15 cm. magas hó esett, valóságos hófúvással, -2 C fok fagygyal s e mellett a leesett hó egész nap elolvadni nem tudott.

A hatás leirhatatlan. A gyümölcs mind tönkrement, a répa elfagyott, kár esett a kikelt árpában is. Lesz ismét szántás-vetés! Még az akáczfák kifeszett rügyeit s ezzel a méhészek reménységét is tönkretette a kegyetlen fagy. A szőlőben ma még nem lehet megállapítani a kárt, de valószínű, hogy sokkal több lesz, mint a mennyire most becsüljük. A here első kaszálását is elvégezte az időjárás.

Egy kisgazdával beszéltem ma. Azt állítja, hogy a földbe elvetett burgonya elfagyott. Több fészket kibontott, de mindenütt fagyos volt a magburgonya.

Kiszámíthatatlan és ma még megbecsülhetetlen az a kár, a mi a mostani időjárásból kifolyólag a gazdaközönségre háramlani fog. Szörnyű perspectiva nyílik meg előttünk! Ugyan mire virradunk még?

Balogh Bálint.

A berlini Landwirtschaftliche Hochschule közös gyűjteményének természetrajzi és halászati csoportja.

Irta: Dr. Keller Oszkár.

Külföldi tanulmányutamnak június 3-tól július 31-ig terjedő részét Berlinben töltöttem el s mint a Landw. Hochschule rendkívüli hallgatója, a növényélettani előadások s gyakorlatok látogatásán kívül, bő alkalmam nyílt egy Landw. Hochschule gazdag berendezéseit és gyűjteményeit, valamint Berlin nagyszámú természettudományi intézetét és egyéb nevezetességeit alaposan tanulmányozni, a melyek közül a jelen alkalommal a Landw. Hochschule közös gyűjteménytárának természetrajzi és halászati csoportját ismertetem.

A Landw. Hochschule összes gyűjteményei a hatalmas épület középső nagytermében vannak egyesítve, a hol azok, izléses és tanulságos elhelyezésükkel, valamint a kiállított tárgyak gazdagságával Berlin egyik föláttnivalóját alkotják. Az egész gyűjteménytár a hallgatóságának mindig nyitva van, de a nagyközönség csakis a hét bizonyos napjain s meghatározott időben nézheti meg. Ezen fő és közös gyűjteményen kívül, minden intézetnek van még külön gyűjteménye is, a melyben a tisztán tudományos vizsgálatokra szükséges eszközök, gyűjtemények és berendezések találhatók s ezeket a nagyközönség csakis az intézet igazgatójának előzetes engedélyével szemlélheti meg. A mindenben korszerűen összeállított közös gyűjteménytár, a gazdasági gépeket és építészetet, állattani, zootechnikai, állattenyésztési, tejgazdasági, halászati kulturtechnikai, ásvány-földtani, talajismereti, növénytani, növénytermelési és erdészeti csoportokat tartalmazza. Engem a rengeteg sok kiállított tárgy közül különösen a növénytani és kórtani, állattani, ásvány-földtani, talajismereti és halászati csoportok érdekelték, ezen csoportok kiállított tárgyait tanulmányoztam tehát részletebben.

A növénytani csoport gyűjteményei nem kizárólag csak a szorosan vett botanikai vonatkozású tárgyakat tartalmazzák, hanem ezen csoporton belül szerepeltek még az erdészeti, kertészeti, növénykórtani, iparilag avagy mezőgazdaságilag fontos növények is. A tulajdonképeni növénytani gyűjtemény rendszertanilag van összeállítva oly módon, hogy minden növény mellett ott van annak iparilag fontos, vagy

bármilyen módon értékesíthető terméke is; ez a speczialis gyűjtemény a legtanulságosabb, de a leggazdagabb is, a gabonaféléknél és a hüvelyeseknél volt, a melyet a különféle állati és növényi eredetű élelmiszerek, a fűszerül használt növényi termékek s a nagyszámú lisztminta egészítenek ki.* Az olajos növényeknél az olajgyártás különböző stádiumai és melléktermékei (olajpogácsák, olajgyári hulladék), a takarmánynövényeknél pedig a jellemző modelleken és színes képeken kívül, azok jól szárított példányai is megtalálhatók. Külön vannak csoportosítva a felláp (Hochmoor) és sikláp (Wiesemoor) jellemző növényei. A botanikai csoport gazdag és izlésesen összeállított mag-, és borszeszben, vizes formalinoldatban eltett virág- és termés-gyűjteménye egészítette ki ezen csoport sok-sok érdekes láttnivalóját. Igen praktikusnak mondhatom a maggyűjteménynek azt az alakját, a mit itt láttam. Itt ugyanis az egyes magvakat tartalmazó apró üvegesövek a könyvalakú tak egyes lapjainak kis mélyedéseiben vannak elhelyezve. A fontosabb gazdasági magvaknak ezen csinos és könnyen kezelhető összeállítása J. Barleben Oekonomie-Inspector jó izlését és gyakorlati érzékét dicséri. Ritkaságánál fogva külön felemlitem még azt a fontos gyűjteményt is, a mely Trója romjaiból, a perui inkasirokból és a czölöpépítmények hulladékaiból előkerült kukoricza-, bab-, borsó-, lencse- és rizsszemeket tartalmazza.

A kertészeti fontos növények gyűjteménye alkoholos, formalinos és szárított példányokból áll, élethű és gazdag gyümölcs-, gumó- és gyökérmelletekkel kiegészítve, a melyek között különösen a változatos alakfamüvelést bemutató kicsinyített modellek igen tanulságosak. Ezen növényeknél is, a növény mellett ott található az iparilag feldolgozható növényi részek s a belőlük nyert s már kész iparcikkok is, a mi a gyűjtemény értékét gyakorlatilag is emeli. Az erdészeti rész szintén nagyon gazdag s az erdészeti fontos növények, azok különböző részeinek, u. m. a virág, termés, magvak csinos összeállítása mellett, ott vannak a rendellenes- és torzképződésű növények és egyes növényi részek is. Ezen gyűjtemény legértékesebb és legtanulságosabb részét a gazdag fa hossz- és keresztmetszet, azonkívül az igen szép faháncs- s farostok nagy tömege teszi; végül a számtalan sok színes ábra, modell, az erdőmivelésnél s a magszárításnál használt eszközök, néhány mérleg, magrosta, egy igen érdekes »Magazin Mikroszkóp« az erdészeti fontosabb fák mikroszkópiai képei, a teremben több helyen elhelyezett »Xyloscop«-ok pedig ugyanazon fák metszeteinek bemutatására, egészítik ki az egész gyűjteményt, míg a nagyszámú forgatható rá-mákban levő igen finom fametszetek és a négy hatalmas üvegszekrény fapróbái gazdagság és összeállításuknál fogva is páratlanok mondhatók.

Az iparilag fontos növényeknél a zsirt, olajat, keményítőt, festéket adókat látjuk a belőlük készült különböző ipari termékekkel együtt. Ezen növényeknél is össze van állítva egy rostgyűjtemény, azonkívül a papiros feldolgozásának különböző stádiumát feltűntető sorozat. A fűszerül használt, a dohány, kávé, tea, kakaó, mint élvezeti növények, számtalan sok tárggyal, külön részt teszik a növénytani csoportnak. Igen érdekes a gyarmati növények gyűjteménye is, a melyben a különféle tropikus és subtropikus fajok vannak összegyűjtve, a német gyarmato-

* Igen érdekes és csinosan összeállított az a herbárium is, a melyet dr. Orth tanár a különböző mezőgazdaságilag fontos növények gyökereiből készített.

JOB B MAGOT

fogok önnek szállítani, mint a minőt bárki más szállíthat és tekintve cégem magvainak legelsőbbrendű minőségét, olcsóbban is mint a hogy bárhol másutt vásárolhat.

MAUTHNER ÖDÖN

CS. ÉS KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSE

BUDAPEST

főtelep: VII., Rottenbiller-utca 33. szám

fióközllet: IV., Kossuth Lajos-utca 4. szám

kon termelt ilyfajta növények magvaival, gyümölcszeivel és egyéb iparilag értékesíthető részeivel együtt. Ezeknek úgy tudományos, mint gyakorlati értékét nagyban emeli a kifüggesztett sok statisztikai és graphikai tábla és térkép.

Az egyes kulturnövényeken előforduló növényi és állati betegségek gyűjteménye is ebben a csoportban van hasonló szakértelemmel és izléssel összeállítva. Ezek részint borszeszben avagy vizes formalinoldatban konzerválva vannak kiállítva. Az eredeti készítményeken kívül nagyszámu áttekinthető rajz, színes kép, parazitaállat, vagy növény, vagy azok fejlődését feltűntető modell, modellsó ozat is nagyban elősegítette ezen kiállított tárgyak könnyebb megértését. Száritott példányokban, de színes nagyított modellekben is ki voltak állítva az anyarozs (*Claviceps purpurea*), gabonarozsda (*Puccinia graminis*), buzaüzök (*Tilletia caries*), lisztharmat (*Oidium Tuckeri*), szürke-, vagy ecsetpenész (*Penicillium glaucum*), *Aspergillus glaucus* nevű penész s a kenyérpenész (*Mucor mucedo*), mint legfontosabb növényi betegséget létrehozó gombafajok. Igen tanulságos az a penészgombatenyésztés sorozatos gyűjteménye is, a melyeknek mindegyike a közönséges életben a legtöbbször előfordul. Minden egyes penészgombatenyésztés jellemző alakjával egyegy, a maggyűjteményekben használatos, alul nyíló s keskenyedő, felül kiszélesedő, magüveg falán volt kitenyészve. A kórtani gyűjtemény kiterjedt még a kulturnövények gombabetegségeire, a magasabbrendű élősdű növényekre, burgonya, gyökeres növények, lomb s tülevelű növények, gyümölcsfák és a szőlő betegségeire. Ezen felsorolt s külön-külön csoportosított betegségek között, a leggazdagabb volt a burgonyán és a gyökérféléken előforduló betegségek gyűjteménye. Külön összegyűjtve láttam »A magyar gazdasági növények gombabetegségei«-t, melyet *Grinádón* (Pozsonymegye) *Pósch Károly* állított össze és adott ki. Minden növény papírlapra ragasztva, üvegfedelel dobozba van helyezve s magyar, latin, német és francia névvel és magyarázó szöveggel ellátva. Külön van csoportosítva a kalászosok különféle betegsége, ugyancsak a nagyszámu állati és növényi eredetű kinövés, gubacs, torzképződés. A nagyon szép kórtani gyűjteményt az *Arnoldi-féle* összes ehető és mérges gombák modelljei és igen sok spirítuszban elhelyezett példány egészítette ki.

Az állattani gyűjtemények a földszinti termekben található s míg egyrésztől Németország állatvilágának rendszerint összeállított sorozatát tartalmazták, másrészt a mezőgazdaságilag káros, avagy hasznosak is, mind megtalálhatók itt kártételükkel, fészükkel és rágványaikkal együtt. Minden káros rovarnál ezenkívül még ki van állítva az a növény is, a melyen az illető rovar, vagy annak álcája él. A méhnél, a különböző alakú és rendszerű kaptárok és méhészeti eszközök, a hasznos madaraknál pedig a fészkelő odúk és házikók is megtalálhatók. A halgyűjtemény, Németország édesvizi halait tartalmazza s mivel az összes halak spirítuszban voltak konzerválva, minek következtében erősen zsugorodottak és szintelenek lettek, az egész gyűjtemény sem szépnek, sem valami igen tanulságosnak nem volt mondható. Egyedül a halaknak elhelyezését az üvegekben mondhatom csinosnak és praktikusnak. Ugyanis minden üvegben a hal mögött egy átlátszó üveglap van, a melynek két vége az ellenkező irányban elhajlik s ennek segítségével uszóhelyzetben rögzíthető az üveg falához a folyadékba tett halak, a mi bizonyos élethűséget ad a praeparátumnak az egyszerű felfüggesztéssel szemben. A hal-

gyűjteményben láttam néhány ritkább halfajt is, úgy mint az *Aspro streber Lieb.-t*, *Acerina schrátser L.-t* és *Aspro zingel L.-t*. Az állattani részhez tartozott a kisebb háziállatok gyűjteménye is, a melyet még zootechnikai tárgyak egészítettek ki.

Az ásvány-földtani és talajismereti csoport gyűjteményei az emeleten levő szobákban található s egyesítik mindazt a sok érdekes és tanulságos gyűjteménytárgyat, a melyek hivatva vannak a mezőgazdaságilag fontos ásványokat, közeteket s az ezek elmállásából keletkezett talajt, az elmállás különböző stádiumát a szemlélővel megismertetni. A gazdát érdeklő ásványok és közetek között a stassfurti sóbányák termékei voltak a leggazdagabban képviselve és a stassfurti sóbánya igen tanulságos és érdekes átmetszete egészítette ki a gyűjtemény ezen részét. A geológiai gyűjtemény *Archäozooi*, *Paläozooi*, *Mesozooi*, *Tertiär* és *Alluvium* rokok szerint volt beosztva s ezeken belül felölelte mindazt a jellemző kövületet, talajt, a mely mezőgazdaságilag számításba jöhet. Ugyancsak ezen csoportban van Berlin és környékének geológiai térképe s egy igen érdekes földtani »*Reliefkarte*« is 1/10.000 nagyságban. Ez a geológiai modell 400 mtr. mélységig tünteti fel Berlin környékének földtani viszonyait, alul villanyvilágítással van ellátva, felül a domborzat, oldalról pedig a különböző rétegek színes képe látható. Az egyes geológiai korszakok állatai közül, a mezozoi korból való *terodactylus spectabilis* (Felső jura) és egy *Ichthyosaurus quadriseissus* (Lias) érdemelnek külön felemlítést. Igen tanulságos a gyűjtemény azon része is, a hol a víz, a szél s az alsóbbrendű növények és állatok elmállasztó és talajképző szerepét láthatjuk.

A talajismereti részben a különböző talaj-nemek, műtrágyák s a talajvizsgálatnál használatos mechanikai, fizikai és kémiai eszközök láthatók, a melyek között a szénsav-, a mész-, humuszmeghatározókészülékek, az organikus anyagok elégetésére szolgáló kemence, különböző rendszerű talajrosták, azometer, Haar-féle hygrometer, iszapolók, a talaj mechanikai elemzéséhez való különböző (Kühn- és Knopp-féle) s a talaj vízfoghatóságát mutató készülékek s számos talajhőmérő szerepelnek. Külön részben vannak az iparilag vagy gazdaságilag értékesíthető ásványok és közetek is, azonkívül a német gyarmatok talajgyűjteménye, a tőzeg s annak ipari feldolgozását felölelő sorozattal együtt. A talaj bonitirozása szempontjából is külön talajgyűjteményt látunk összegyűjtve, sőt még külön láthatjuk összeállítva a különböző talajokat mechanikai és kémiai elemzésük szerint is. A mezőgazdaságra fölülte fontos foszfortartalmu ásványok külön csoportban található a belőlük előállítható foszforsavas műtrágyákkal együtt. Végül, a *Helriegel-féle* árpával végzett tenyész-kísérletek eredményét bemutató számos műtrágyával kezelt tenyésztedény, fejezi be ezen csoportot.

A halászati csoport is igen gazdag és tanulságos tárgyakat tartalmaz. Rendszeresen összegyűjtve láthatók itt egyrésztől a halászatilag (édesvizi és tengeri) fontos halak, másrésztől mindazok az állati és növényi halellenségek, a melyeknek ismerete s a védőeljárás keresztülvitele ellenük, a mai okszerű haltenyésztésben nélkülözhetetlen. Végül a különböző haltenyésztési eszközök s telepek berendezései, a nevezetesebb németországi tógazdaságok modelljei és tervrajzai, a haltermékek ipari feldolgozását bemutató készítmények alkotják a halászati csoportot.

Az amerikai gazdálkodás három irányzata.

Irta: Rothmeyer Imre.

Minneapolis, 1913. március 22.

Az amerikai különleges természetviszonyok, a csapadék nagyságának változása vagy pedig annak nagy hiánya kényszerítik az amerikai farmert, hogy a talajnak nedvességét a legnagyobb mértékben konzerválja és fokozza. Ez itt az okszerű gazdálkodás elengedhetetlen feltétele. Ezt bizonyítja Campbell professzornak művelési elmélete is, a mi ma már itt általános és az általa elért eredmény óriási. Az Egyesült Államok gazdálkodásában a nedvesség tekintetéből három irányzatot különböztethetünk meg, mert a csapadéknak nagyobb vagy csekélyebb volta, vagy pedig annak teljes hiánya mindig más művelési módokat kíván. A gazdálkodás legkönnyebb és az otthoni viszonyokkal legjobban megegyezik az ugynevezett »esős« (humid) vidékeken, de ez nem teszi ki a kultiválás alatt álló területek felét sem. Nagyobb gondot kell már fordítani a nedvesség összehalmozása tekintetében az ugynevezett fél esőszegény (semiarid) vidékeken. A legtöbb gondot a »száraz farmernek« kell a nedvesség konzerválására és a föld művelésére fordítani. A szárazfarmokon, miután a föld nedvessége minimális gyakran előfordul és szükséges, hogy esetleg csak két évi nedvesség felhalmozása után műveljék újra a földet a jó termés reményében, a mit a »fekete nyári műveléssel« és a talajnak okszerű előkészítésével érnek el. Sok helyen, különösen a déli vidékeken látni, hogy két év alatt egy vagy négy év alatt esetleg három éven át művelik a földet. A harmadik gazdálkodási mód, az a mit különösen szintén délen űznek, hol a földnek hiányzó nedvességét mesterséges uton pótolják. Az állam maga is sok vízművet létesített, de sok nagyobb gazdaság saját üzemében állított fel vízműveket.

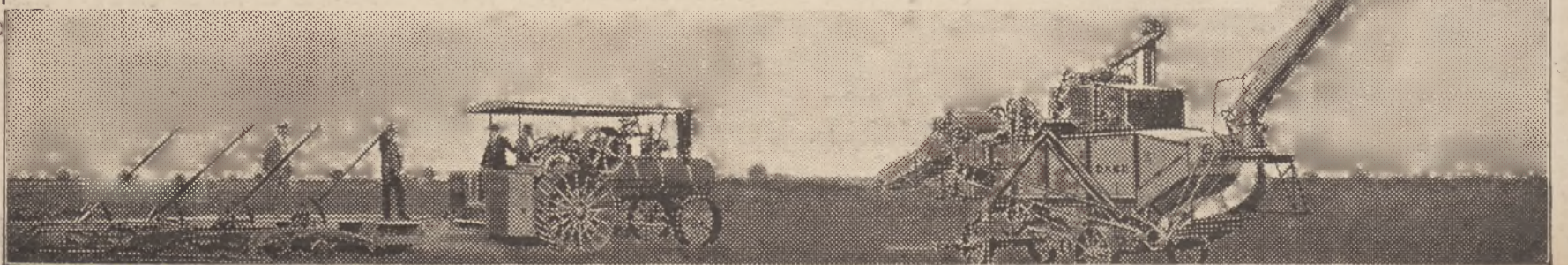
Mindegyik irányzatnak természetesen megvan a maga árny- és fényoldala is. Az esőben bővelkedő vidékek gazdái az éghajlati viszonyoknak megfelelőleg bármit termelhetnek, miután a nedvességet ingyen kapják. Nem úgy, mint azok a farmerek, kiknek a föld nedvességét esetleg hosszabb ideig kell koncentrálniok vagy pedig mesterséges uton pótolniok, tehát a termelés olcsóbb.

A száraz farmer, ezen gyűjtőnév alatt értik itt mindazon gazdákat, kik oly vidéken gazdálkodnak, hol az évi csapadékmennyiség nem nagyobb 19 Zollnál, kényszerítve van czélszerűbb és gazdaságosabb művelésre a nedvesség felhalmozása miatt.

A melyik gazda pedig mesterséges uton pótolhatja a földnek hiányzó nedvességét az megvan kimélve a szárazfarmernek előbb említett gondjaitól. Egyszerűen lefizeti a felhasznált vízmennyiség után járó díjat, illetve adót. Itt a legnagyobb nehézség a felhasználandó vízmennyiségnek praktikus és legolcsóbb értékesítése.

Mindhárom irányzatnál tehát mint fent jeleztem a földolog elegendő nedvesség biztosítása és annak okszerű a növényzet igényeit kielégítő »takarékos« felhasználása. Az eső hiányában nem szenvedő vidékeken is vannak ugynevezett száraz esztendők, melyek periodicus módon ismét visszatérnek s a mikor az ottani gazda is kényszerítve van a szárazfarmer gazdálkodási módjához fordulni. Az esőben gazdag vidék gazdáinak könnyebb száraz esztendőkben nagyobb termést producálni mint a szárazfarmernek, de ez természetes is, mert az előző években elegendő esőt kapott.

ELMARADT SZÁNTÁSOK pótlására azonnal szállíthatunk
CASE 110 HP., 80 HP., gőzekét és 40 HP. benzinekét
 HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. kerület, Üllői-ut 52G.

Az esőben gazdag vidékeken, mint itt Minnesota állam több vidékén magam is láttam, dacára az elegendő csapadéknak a föld még sem bír elegendő nedvességgel. Itt, ha a csapadék mennyisége meg is haladja a 60—70 zollt termést még sem lehet produkálni, mert a talaj vagy tulságosan laza, vagy pedig a felső réteg tulságosan kötött. A szárazfarmokon a gazdálkodás csak úgy lehet sikeres, ha a gazda tudja azt, hogy földjében elegendő nedvesség nélküli munkával produkálni semmit sem lehet. S azért oly földeken, melynek talaja homokos a szárazfarmer nem gazdálkodhatik sikerrel.

A mesterséges öntözéssel gazdálkodó farmernek vigyáznia kell, hogy ne adjon földjének tulságos sok vizet, mert akkor ennek drágasága nincs arányban a terméssel.

A humid vidékeken gazdálkodó farmernek nagyobb tökére van szüksége az okszerű gazdálkodáshoz mint a szárazfarmernek. Egy are földet nem lehet olcsóbban venni a humid vidéken, mint 40—50 dollár s ez emelkedik egész 200 dollárig. Igaz, hogy letarolt földet, hol a tuskók még a földben vannak lehet kapni 10—15 dollárért, de mire ez kultiválás alá vonható, az irtási költség miatt értéke már 40—50 dollár.

A szárazfarmernek, hogy eredményesen gazdálkodhassék J. Hopkins szerint legalább 2 sectio földdel kell bírnia, mert nem vonhatja egész birtokát művelés alá. Legcélszerűbb ha birtokának jó egyharmadát műveli, a többit legelőnek és rétnak hagyja, hol az évszázadok óta viruló fűfajták a nedvesség tekintetében teljesen akklimatizálódtak s így jó és biztos termést adnak. Itt a használat tartás igen kifizeti magát.

Tekintettel kell lenni a szárazfarmernek arra is, hogy midőn a tavaszi gazdasági munkálatok ideje megjön azt, a nedvességnek okszerű felhasználása miatt gyorsan végezze s így rá van utalva a gépmunkára, a mi itt jóval olcsóbb mint az emberi és állati munkaerő s a mi fő egyidejűleg több munkát is végezhet. A magas munkabér és a rendelkezésre álló idő rövidege kényszeríti a szárazfarmert a mechanikai erő használatára. Itt megjegyzem, hogy a motoros művelés csak a nagyobb üzemeknél fizeti ki magát addig a kisbirtokú farmereknek legcélszerűbb a motoroknak beszerzése szövetkezeti úton. A nagyobb üzemeknél célszerűbb, ha pl. egy 30 lóerős motort óhajtanak beszerezni, két egyenként 15 lóerős motor beszerzése, mert tekintetbe véve a szárazfarmok viszonyait az jobban kifizeti magát.

A szárazfarmok viszonyai megkívánják, hogy a gazdálkodás teljesen a »dry-farming« elmélet szigorú betartásával üzemeljen. Itt lehetőleg a »Cash« termények műveltesenek. A kiválasztás folytán nemesített buzafajták, melyeknek sikértartalma nagy és sulya is megfelelő szép termést adnak, a luczerna (alfalfa) és a megfelelő tengetermelés is szép hozamot ad.

Ákár állami üzemben tartott vízművek vidéken elterülő birtoknak, akár a saját vízművekkel rendelkező gazdáknak szem előtt kell tartani a természetviszonyokat. Természetesen az ily gazdaságok jövedelmezősége az adott vízmennyiségek nagyságától, a tulajdonos szakképzettségétől és a vízművek elhelyezésének helyi körülményeitől függ.

Itt megjegyzem, olvasva a vízművek intéző-

ségének évi jelentését, hogy az ily farmernek is nagyobb üzemtökével kell rendelkeznie, mert ez igen nagy terhet ró a gazdára.

A »szárazvidékeken« gazdálkodó farmer olcsóbban bírja a földjét, mint a normális vidékeken gazdálkodó, de aránylag nagyobb terhei vannak. Pl. a farmiskolák, egy-egy iskolát néhány farmer tart fenn.

Érdekes, hogy dacára annak, miszerint 1860—1900 igen sok szüz föld vonatott művelés alá a statisztikai kimutatások szerint, az évi átlagos termés kisebb mint volt régebben.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Kéthónapi kiképzésre behívás.

Kérem gazdatársaim szíves tanácsát arra nézve, hogy ha éves cselédemet, mint póttartalékost, két hónapi kiképzésre behívják, köteles vagyok-e annak teljes járandóságát, a katonaságnál töltött két hónapra is kiadni. Előre is köszönöm a jó tanácsot.

K. K.

Kérdés. Herman-féle módszer szerint vetett kukoricza.

Kérem velem közölni, hogy a Hermann-féle mód szerint vetett kukoricának melyik a leghelyesebb távolsága és minden fészekbe egy vagy két szálával hagyandó e közép kötött földön?

B. I.

Kérdés. Vadrepce permetező és traktor hol készül Magyarországon.

Kérem velem tudatni, hol lehet nálunk vadrepcepermetezőt kapni és melyik a legjobb? Együtt kérem azt is tudomásomra hozni, hogy benzinmotor traktorokat kisebbeszerűt) készítenek-e már nálunk Magyarországon is?

L. M.

Kérdés. Kálitragyázás okozta mészhány a talajban.

A kainit vagy 4%-os kálisóval trágyázott talajon minden esetre a mésztartalom egy része veszendőbe megy, mit pótolni kellene. Kérdés, vajjon 100 kg. káliummal trágyázott föld mennyi mészvesztést szenved s mivel lehet azt pótolni?

M. J.

Felelet. Dohánytermelési előleg című kérdésre.

Hosszúra nyulna s egy rövid felelet keretében fel sem sorolható mindazon eset, melyben esetleg előleg is lehet a miniszteriumtól kapni a dohánytermelésre, de meg a kérvények benyújtására, azok szövegezése stb., bizonyos rendeletek és szabályok vannak, melyeket csak szakértő dohánybevéltőhivatali tisztviselőtől tudhat meg. Azonban melegen ajánlom a lapjaink 13-ik számában a könyvismertetésben ismertetett »Dohányjövédéki utmutató« című könyvet, mely bő és kimerítő felvilágosítást nyújt nem csak a fenti, de minden más dohányjövédéki ügyben. A könyv ára csak 2 korona s beszerezhető a szerzőnél, Kuzma Oszkár dr. fogalmazónál, Budapest, VIII. ker., Német-utca 57.

Felelet. Védekezés a megdőlés ellen című kérdésre.

A megdőlést sok vidéken nem tartják túl nagy bajnak, ezen bon mot alapján: »Ha dől, zsákba dől«. Azután különbség van a korábbi, kalászosítás utáni és az érés előtti megdőlés között; mert előbbi eset túlzott földeken, vihar után

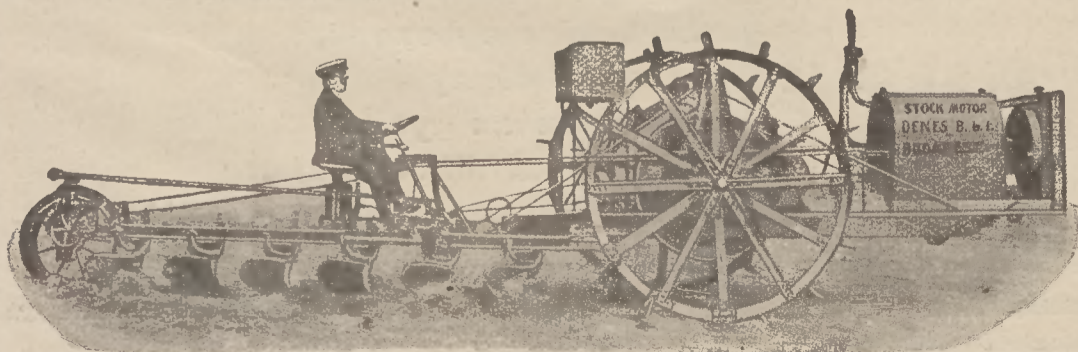
könnyen előfordul bárhol és nem nagy baj, mert a legtöbb esetben csak szalmavesztés van, a szár felső bütykénél ugyanis a kalászos szár rész felfelé görbül és szép fejeket érlelhet; az utóbbi esetben azonban már öreghiba a megdőlés, mert a kalászosok fele árnyékban érik be, tehát szorult szemeket termel, vagy éppen semilyet, sőt még szalmája, pejvája is korhatag lesz. A megdőlés ellen orvosságot ajánlani csakis annyit jelentene, mint levélileg gyógyítani. Leggyakrabban a túl sűrű vetés okozza a megdőlést, mi közben a kevés n. p. fény, kevés tápterület hatása alatt az alsószár csenevészén fejlődik és a későbbi terhet nem bírja. Orvossága a ritkább vetés és sorvetőgéppel vetés. Okozhatja a talaj mészhányja is a megdőlést, mely esetben a bajt a kalászosok angolkórjának nevezhetjük. Egy kis sávvá (ecetsav, sósav, kénsav) meg kell kísérteni, pezseg-e a föld; ha nem, mészszegény, tehát mésztrágyázással lehet kísérletezni. Ezenkívül a szokottnál mélyebb szántás, a tavaszi, buja vetések meghengerezése, legeltetése, lesárolása mind megpróbálhatók, — de ezenkívül szakképzett, tapasztalt, lelkiismeretes gazda tanácsa is igénybe veendő, kivált ha a helyi viszonyokat is ismeri. Kísérletek tanítják meg az igazi védekezést.

Végh Kálmán, Mátyás.

Felelet. Védekezés a pajorok ellen című kérdésre.

A feltört rétből konyhakertet létesíteni, még pajorok és más férgek nélkül is csak néhány évi jó munka árán lehet; azt őszkor kell mélyen felszántani és rá disznókat és baromfit járatni. A sertes jó előmunkás, mert nemcsak a réti gyökerektől szabaddítja meg a földet, de mindenféle fertőt is elemészt; a baromfi is kitűnő féregpusztító. A télen át jól átfagyott taajt tavasszal ismét felszántjuk, lehetőleg mélyen s ekkor minél finomabbra boronáltatjuk is. Az első idényben lehet benne káposztát termelni, de más egyébre még nem lesz alkalmas, mert a réti föld telve van különösen a mélyreható és igen durva perjegyökérrel, mely a finomabb szálu konyhaveteményeket előli. Ha nem vizenyős, akkor burgonyát vagy kukoricát is lehet benne megkísérteni, minél több kapálással. Őszkor megismételjük a mély szántást és a járatást sertésekkel. A 2. ik év tavaszán már előkészületet tehetünk a panaszolt férgek ellen. És pedig a tavaszi szántással, boronálással finomra és tisztára munkált területet beosztjuk kerti táblákra és a kizletben lévő munkaerőhöz mérten minél több keskeny, de mély árkocsákat készítünk az ágyak között s ezeket megtöltjük érett trágyával. A pajor és lófereg (melolontha és grylotalpa), a kertnek ez a két legveszedelmesebb ferge ugyanis télire mélyen a földbe húzódik, de tavasszal mindkettő felszínre jő, hogy a vetemények gyökérzetén élősködjék. Mindkettő nagyon szívesen tanyázik a trágya melegében s ha ezt felfedezi: tömegesen oda telepszik. A kis árkocsákban lévő trágyát azért 2 hetenkint kihányatjuk és az ott tanyázó férgeket kosárba gyűjtve, a baromfinak adjuk, mely azt kedvenc csemege gyanánt fogadja. Az így kitisztított trágyát aztán ismét visszahelyezzük az árkocokba. Ez a legegyszerűbb és legolcsóbb mód. De ha lehetséges, a földet könnyűszerrel vízzel elárasztani, akkor inkább azt ajánlom, hogy őszkor és tavasszal főképen, a szán-

Az őszi szántások tavaszi megmunkálására egyedül csak a „STOCK“ motoreke

Közelebbi felvilágosítással szívesen szolgál

DÉNES B. betéti társaság, Budapest, V., Lipót-körut 15.

alkalmazható célszerűen, mert a **STOCK motoreke** úgy a kifagyott, mint az átázott téli barázdákban is könnyen halad és a talajt félannyira sem nyomja, mint a lovak vagy ökrök patái. **Óriási előnye**, hogy kezeléséhez **egy ember** elegendő; benzinfogyasztása csekély s üzembentartására nehéz 740—750° benzinen kívül benzol s borneo-oxol is felhasználható.

tás után azonnal bocsássunk rá minél több vizet és hagyjuk azt rajta 1—2 napig. Az őszi vizöntés is tömérdek férget fog elpusztítani, a tavaszi után meg már igen kevés marad életben. Tanácslom még, hogy az új kertben nemcsak kimélni kell a vakondot, de ha lehetséges: még máshonnan is szerezni, mert ez az állapot napoként annyi férget pusztít el, mint az ő test súlya. Az új kert közeléből el kell távolítani minden erdei fát, mert az vonza a cserebogarat. Megjegyzem, hogy a pajoroknak most ott mutatózó tömege csak időszerte jelenség, a mi a körülmények változása folytán talán soha sem fog többé ismétlődni. A cserebogár ugyanis a peterakás czéljából alkalmas talajt keres, oda petézik és álczája 3—4, sőt néha 5 évig is a földben él, míg teljesen ki nem fejlődik, a midőn mint a jól ismert cserebogár szárnyra kél; és ha régi tanyáján a viszonyok rá nézve kedvezőtlenül alakultak: oda nem telepít ivadékot, hanem tovább megy. A pajort más módon is pusztítják, pl. szénkénnel is; sőt legújabbban felfedezték, hogy egy gombafaj, a Botrytis tenella halálosan inficiálja és ragályos fertőzést idéz elő közöttük. E végből krumpli szeleteken tenyésztik a gombát és azzal a kézrekerített élő pajorokat bekenik és a meglepett földken szabadon bocsátják, hogy a többieket is befertőzzék. De ha a cserebogárnak törvény szerint kötelező irtását annak idején minden kerttulajdonos lelkiismeretesen elvégezné, akkor a pajorok miatt sem volna ok panaszra. De hát van-e hatalom, mely a magyart egy akaratra hangolni képes volna!? *Stark Dezső.*

II. A tanácsolt eljárásokon kívül, még a következő eljárást ajánlom: A pajorok, csimaz vagy cserebogárálca ellen igen sikeresnek bizonyult az inficiált területet szénkénnel kezelése. Minden □-méterre 2—3 adag szénkénnel nyomandó a talajba 15—20 cm. mélységig nyomva le a gépezet rudját. Miután a csimaz a talajban különböző mélységben tanyázik, ennél fogva a szénkénnel ölé hatását így nem kerülheti ki. Csak arra kell ügyelni, mint a szőlőnél is, hogy a szénkénnel készülő által furt lyuk azonnal betöméssek, nehogy a szénkénnel kipárologjon a résen. Ha ezt az eljárást évente ismétli, akkor eléri a főcélját, hogy nem lesz annyi a csimazkára. *Szücs János.*

Felelet. *Gazdálkodás henger nélkül* című kérdésre.

Szomszédjának igaza van mikor a henger mellőzését ajánlja, mert tényleg *agyagtalajon* felesleges, sőt legtöbbször károsá válhatik. Am ennek ismét feltételei vannak. Ideális talajmunkát csakis henger mellőzésével lehet elérni. Mert a mely agyagtalajra a henger szükséges, ott már hiba történt. Ilyen talajon a nedvesség már elpárolgott, illetve mert nem lett rendes időben megszántva, szántás előtt tárcsázva, minél fogva felülete megcserepedett, keményedett s így az eke porhanyó munkát végezni képtelen. A mely gazda tehát agyagtalajra hengert alkalmazni nem akar, annak legyen kellő igáserő mindig rendelkezésére. Mert pl. ha valamely területről a termény learatva lett, még aznap, vagy lehetőleg abban az órában legyen az felporhanyítva, a mely czélra a tárcsásborona a legalkalmasabb. Soha se akassza az ekét olyan talajba, a melynek felülete előzőleg, a növény letakarása után meg nem lett porhanyítva, tárcsázva. Ha ezt a tizparancsolatba vágó eljárást be tudja tartani, akkor nem csak azt éri el általa, hogy nem lesz szüksége hengerre, hanem még ennél sokkal értékesebbet produkál. A ta-

lajbactériumflorának a tenyészfeltételét segíti elő azzal, hogy a talaja ideális fizikai állapotban folyton elég nedves és kellő légjárhatósággal fog bírni és így a baktériumok nem halnak el benne, illetőleg nem lesznek stagnálásra kárhóztatva. Bactériumflora nélkül pedig a legbujább talajban sincs fejlődés. Ezt az elvet a múlt őszzel sajnos tapasztalhattuk. Szávoly doctor, a »Köztelek« illusztris meteorologiai rovatvezetője, egyébként ritka érdekes és hasznos közleményeivel kapcsolatban, a talaj fokozottabb felmelegedése érdekében a talaj felületének érdekes tétele ellen érvel. No, azért, hogy a talaj pár fokkal melegebbé válhassék, kár volna feláldozni a kedvező talajstruktúrát, a baktériumflora szaporodását. Mert a mit a pár fokkal nyerne a talajfelmelegedéssel, százszorosan veszítene a baktérium csökkenésével. Ezért vétek volna feláldozni a növény éltető factorát: a baktérium tenyészfeltételét. Az a csekélyke árnyék, a mit a tárcsa által képződött rögöcské okoznak, nem is jöhet számításba. És szerény nézetem az, hogy a porhanyó felülettel bíró talaj több meleget nyel el, mint a sima, kemény felületű. Ezt a kérdést azonban párhuzamosan végzett kísérletekkel kellene eldönteni véglegesen. De ha Szávoly elmélete nyerne is beigazolást, akkor se követhetnők ebbeli tanácsát.

Szücs János.

II. Teljesen egyetérték Szücs Jánossal, azonban henger nélkül nem tudnék még agyagos talajon sem gazdálkodni, mert vannak egyes esetek, midőn a sima hengerre is szükség van, p. o. ha felfagyott az őszi buza- és rozsvetés s azt tavasszal le kell hengerezni, hogy a gyökerek és a talaj között az összeköttetés újból helyreálljon. Természetes, hogy azután midőn már megerősödtek a növények, boronálni vagy hengerboronálni kell, nehogy kiszáradjon a talaj. Kell a henger a répavetés előtt és sokszor azután is mikor már 2—4 levele van a répának, erről a diószegi cukorgyár tisztjei beszélhetnének legtöbbször, pedig majdnem kizárólag agyagtalajon gazdálkodnak; de a sekély vetést a hamuszerűen fellazított talajon nem végezhetnék előzetes hengerezés nélkül. Magától értetlik, hogy a mint csak lehet, a ló- és kézikapákkal felporhanyítják újból a lehengerezelt talajt, hogy az előállott hajszevésséget megszüntessék. Magrépát vagy más oly növényt, mit pontos sor- és fészekjelzővel kell kijelölni, nem lehet elültetni, ha előzőleg a talajt nem hengereztetjük le. Az agyagtalajon ezenkívül a gyűrűs-, szeges-, tányéros- stb. rögtörő- és aprítóhengerre is van néha szükség; ujabban pedig a rosszul, hiányosan vagy sehogyan ki nem kelt őszi (sőt néha tavaszi) kibujásának elősegítésére is henger kell, a Zehetmayer-féle hengerborona, de ezt az aprófogu kis szegeshengert használják a megcserepedett talaj kergének megtörésére is. Ezeket azért tartottam szükségesnek előadni, mert a kérdésben a maradi szomszéd azt állította, hogy lehet henger nélkül is gazdálkodni. *F. Z.*

Felelet. *Cukorrépa fészekvetéssel* című kérdésre.

Szerény nézetem szerint nem tanácsos a cukorrépa fészekvetőgéppel földbe tenni, mert igaz, hogy csomósan a talajba kerülő répamag csirázása folytán nagyobb hő fejlődik s így gyorsabban kel ki a növény, de tetemes hátrányai is vannak ezen eljárásnak. Tudvalevőleg a répamag apró gomolyokban van, melyek 2—5, sőt néha még több kis répamagot tartalmaznak, már most ha ezek mind kihajtanak, máris elég sűrűn állanak az egyes rászák, ha egyenként

vetjük is a répamagomolyokat, úgy hogy az egyezésnél vigyázni kell, hogy az egybőlcsőből kibujt magzatok egy részének eltávolításával meg ne sértsük azon palánta még nagyon is gyenge gyökerét, melyet a termelésre megakarnunk hagyni. E czélból is ügyelni kell arra is, hogy mindig a legerősebb növénygyedet hagyjuk meg. Mármost ha csomósan vetjük a répamagot, igen sokszor megesik, hogy a közel egymás mellett kelő növénykéek gyökerei vagy szárai összelonódnak és így az egyezésnél a legnagyobb vigyázat mellett is megesik, hogy kitépődik az az egyed is, melyet meghagyni óhajtunk, azért mindig ügy kell egyelni, hogy a meghagyandót bakkézzel a földhöz nyomjuk, jobbkézzel pedig a többi felesleges palántát kitépjük. Ez az eljárás hosszadalmas, lassu, tehát drága s nagyon megbízható munkásokat kíván, míg a rendes sorvetésnél kisebb gyermekek olcsó munkáereje is felhasználható lévén az egyezéshez, a mai drága munka- és pénzviszonyok mellett, a fészekbevetés legfeljebb kerti vagy igen gondos kísérleti téren ajánlható, de nagyban termelésnél éppen nem. *F. Z.*

Felelet. *Répaegyezés olcsóbbá tétele* című kérdésre.

Első keltek, hogy a répát bokorba vessük. Ezt úgy érjük el, ha kanalagéppel vetünk olyformán, hogy csillagos kanalat alkalmazunk a vetőkorongra, a mely így nem vet egyhuzomban, hanem megszakítva egy-egy "távolságban. Ez már olcsóbbá teszi az egyelést és gyorsabbá, mert nem kell a kapásnak gondolkoznia, melyik répát vágja ki és melyiket hagyja meg. A másik módja pedig az, hogy egy-két ügyes kapással a sorok közt előre vágassunk a kívánt távolságra rést. És az egyezést másik kapás végzi úgy, hogy minden 10—12" távolságra csak egy szálat hagy meg. A keresztben hézagolást géppel is lehet végezni, kapalógéppel. *Szücs János.*

APRÓK.

Öntözés és alagsövezés Egyiptomban. Egyiptomban az öntözés és alagsövezés nagy kiterjedésű, rizstermesztésre használt területeken együttesen történik. Mély fekvésű földeken, a hol a talajviz csak néhány centiméternyire van a föld színe alatt, az egész vízmennyiség kiszivattyúzása helyett a földszínen árkokat készítenek. Ezek a főgyűjtő árokra merőleges irányúak, mely fölött csövek vagy csatornák segítségével haladnak el. A fölszivárgott vizet a főgyűjtőárokba szivattyúzzák, melynek mélysége 1.25—1.50 méter. A használt szivattyúk szivócsövének átmérője rendszerint 20 centiméter. E rendszer a mellett, hogy a talaj mélyebb szelölését és a rizstermesztést megkönnyíti, a talajnak teljesebb megtisztítását a sóktól is elősegíti. A talajon körülbelül 10 cm. magas réteg vizet tartanak fenn. Az alagsövezés május 15-én megkezdődik és november 1-én végződik, vagyis 4½ hónapig tart, a Nilus apadása és két hónapig a Nilus emelkedése idejében. A szivattyúzás eredménye azt mutatja, hogy a beszivárgott víz mennyisége hektáronként és naponként 20 köbmétert tesz ki, ez a mennyiség a Nilus áradása idején egészen 28 köbméterig fokozódik. Ha a talajnak megtisztítása a sóktól a főcél, a vízrétegnek nagyobbak, árkoknak mélyebbeknek és nyitottaknak kell lenniök, mert így a sókat jobban fölszivják, mint az agyagfélékből készült csövek. Kísérletek szerint a beszivárgott víz szikótartalma 0.5—3.00% volt, míg a talaj felületéről nyert vizekben csupán

A szabadalmazott

„JURENÁK EKE“

**szerkezete egyszerű,
kezelése könnyű,
szabályozása gyors,
kb. 50%-kal többet szánt,
kb. 30%-kal kevesebb vonóerőt igényel,
legtökéletesebb s a jövő ekéje.**

Részletes árjegyzéket szívesen küld:

„JURENÁK“ szab. ekegyár Részvénytárs., MAROSVÁSÁRHELY.

0.03 - 0.39%. Nagyobb mértékben találunk magnéziumklórt az alagsóvezés útján nyert vízben, a hamuszir felére esőkken a talajban, ugyszintén az oldható savak is az esetek legnagyobb részében. Különösen a kavicsos, könnyen átjárható talajban mutatkozik az alagsóvezés gyors hatása, úgy hogy a talaj nyomban alkalmassá válik löheretermesztésre, a mit a gyapottermesztés követhet.

Öreg almafák. A német g. egy. közleményeiben olvassuk, hogy Kanada legészakibb félszigetén, Nova Scotiában 60, sőt 100 éves almafák is vannak, melyek még teljes termést hoznak. Aunapolis Valley-ben oly almafák állnak, melyek még a francziák uralma alatt lettek ültetve s így 150, sőt 200 évesek is lehetnek s még mindig életképesek. Ellenben Északamerika más vidékein az almafák hasznavehető korát csak 20-30 évnél vehetni.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolnokmegyében. A márcziusi szép meleg idő és az erre jött áprilisi szép verőfényes első napjai után hamarosan bekövetkezett a hűvösebb idő. Április 10-én már fagyott, 11-én borult, igen hűvös, 12-én pedig hideg, 2-3 fok C. hideg éjjel, 13-án igen hűvös idő, a megye egy részén 18-22 millim. esővel. 14-ikre kelve borult, ismét egy fok R. hideg és faggal. 14-én egész nap hideg, többször hópelyhékkel, alig 1-2 C. nappali meleggel. 15-ikén követve az ország jó részében már előzőleg bekövetkezett hóviharos időt, itt is bekövetkezett éjszakai légáramlattal a havazás. Esett a hó hajnali 3 órától délelőtt 9 óráig, majd d. u. 1/2 óráig havas eső, melytől a hó elolvadt, 1/2 órától egész ma reggelig sűrű hóesés, 30 millim. csapadékkal. De még 16-án is esik megszakitásokkal. Összesen 48-52 millim. csapadék ezideig. Minden hó alatt van. Hirtelen olvadással lesz sok víz és ebből is kár. Szőlő, gyümölcs elfagyott. Egyéb terményekben is sok a kár. Téves nézet az, hogy a fagyok a vetéseknek nem ártottak volna. A buzavetések csak részben voltak a nem várt rossz idő előtt kielégítő, t. i. a koraiak, de ilyen kevés van. Többnyire késeiek a vetések, ezek pedig nem eléggé bokrosodtak, csak felfelé nyurgultak, ritkák. Hogy mennyi lesz az a normális időjárás miatti kár, az ma megközelítőleg sem jelezhető, de ki sem számítható.

A magyar növénynevelők tanácskozása. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kebelében alakult növénynevelők bizottság most tartotta első ülését, főleg a növényneveléssel gyakorlatilag foglalkozó szakemberek és gazdák élénk részvétele mellett. A gyűlésen Székács Elemér jószágfelügyelő elnököt, kinek üdvözlő szavai után Jeszenszky Pál tett előterjesztést a bizottság megalakítása iránt. Előterjesztése szerint a bizottság feladata: gyűlésein a növénynevelési kérdések és újabb tapasztalatok megbeszélése, a növénynevelés körébe tartozó tudományos kutatások és a nevelés gyakorlati végrehajtására vonatkozó kísérletek kezdeményezése, a növénynevelés ismereteinek terjesztése, az országos növényfajta ki próbálások, vetőmagversenyek és kiállítások kezdeményezése, végül a vetőmagkereskedelem közérdekű szabályozására, valamint a vetőmagforgalmat érintő összes kérdésekben javaslatok tétele. Az előterjesztéshez gróf Somssich Géza, Székács Elemér és Koppély Géza megjegyzései után hozzájárultak és

megállapították a bizottság szervezeti szabályzatát is, amely a tagsági feltételeket és a bizottság egyéb irányu munkálatait szabályozza. Ezután Grábner Emil, az országos m. kir. vetőmagterjesztési intézet vezetője tartott nagy figyelemmel hallgatott előadást a magyar növénynevelés jelen állapotáról és a növényfajta törzskönyv létesítéséről. Előadásában utal arra, hogy a magyar növénynevelés az utóbbi években örvendős fejlődésnek indult s a növénynevelés szakismerteteinek fejlődésével kapcsolatosan a gyakorlati gazdák is behatóbban foglalkoznak a növényneveléssel. Szükséges azonban a magyar növénynevelés egészséges továbbfejlődése érdekében, hogy a gyakorlati nevelítők védelmében részesüljenek a névleges nevelítők és az utántermelőkkel szemben, valamint, hogy a termelő gazdák az utóbbiaktól a komolyan dolgozó nevelítők terményeit megkülönböztessék. Ezen célra az állami növényfajta törzskönyv létesítése volna alkalmas, melybe csakis valóban nevelített növényfajták vehetők fel. Ismertetvén a törzskönyv tervezetét, az előadottak alapján határozati javaslatot nyújt be, melyhez a bizottság köszönetének kifejezése mellett, gróf Teleky Arvéd felszólalása után, egyhanguan hozzájárult. Baross László, a bánkúti főhercegi uradalom intézője a magyar cukor- és takarmányrépá nevelés védelméről szólván, utal arra, hogy évenként átlagosan cukorrépagomból 2-2.5 millió, takarmányrépagomból pedig 1-1.5 millió korona értékű magot hozunk be a külföldről, noha cukor- és takarmányrépá nevelésünk a munkálatok exact végrehajtásában manapság már semmi tekintetben sem áll a külföldi répa nevelítők eljárása mögött és e mellett főleg a répa mag jóságát kedvezően befolyásoló szárazabb climánk azon nagy előnyt is biztosítja a külföldi maggal szemben, hogy sokkal jobb a magyar répa mag csírázóképesége és a belőle kikelt növény első fejlődésének erélye. Hosszasabban foglalkozván répa magtermelésünk gátló körülményeivel, javaslatára Koppély Géza, gróf Teleki Arvéd, gróf Somssich Géza, Grábner Emil, Rubinek Gyula és Léderer Arthur felszólalása után kimondotta a bizottság, hogy a magyar cukor- és takarmányrépa nevelés és magtermelés védelme céljából szükségesnek tartja, hogy a közeljövőben bekövetkező vámtárgyalások alkalmával a vámkülföldről behozott cukor- és takarmányrépa mag 50 korona behozatali vámmal terheltessék. Végül Székács Elemér indítványára elhatározták, hogy foglalkozni fognak egy növényfajta-verseny rendezésével és Grábner Emil előterjesztése alapján kimondották, hogy a folyó évi vándorgyűlést Magyaróváron június hónap folyamán fogják megtartani.

A „Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete“ Budapesten. 1913. évi április hó 27-én, vasárnap, d. e. 10 órakor a »Köztelek« üléstermében (Köztelek-u. 8. sz.) **rendes évi közgyűlést tart.** Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyv

hitelesítésére két tag kiküldése. 3. Igazgatói jelentés az egyesület 1912. évi működéséről. 4. Számvizsgáló-bizottság jelentése az 1912. évi zárszámadásról és az egyesület vagyoni állapotáról. 5. Az 1913. évi költségelirányzat megállapítása. 6. Kilépő 7 és meghalt 1 választmányi tag helyébe három, illetve két évre 8 választmányi tag választása. 7. Esetleges indítványok és javaslatok, melyek az alapszabályok 21-ik szakasza értelmében a közgyűlést megelőzőleg nyolcz nappal az igazgató-választmányhoz írásban benyújtandók.

A mezőgazdasággal és erdőszettel foglalkozók nyugdíjintézete Budapesten, 1913. április 27-én, azaz vasárnap d. e. 11 órakor a »Köztelek« üléstermében (Köztelek-utca 8. szám) XIX. rendes közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó, 2. a jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése, 3. az igazgatóság jelentésének és az 1912. évi zárszámadásnak és mérlegnek előterjesztése. (Nyugdíjintézet és nyugdíjosztály), 4. a felügyelő-bizottság jelentésének előterjesztése és az igazgatóságnak, valamint a felügyelő-bizottságnak a felmentvény megadása, 5. az igazgatóság és felügyelő-bizottság kiegészítése választás útján, 6. alapszabálymódosítás, 7. esetleges indítványok, melyek az alapszabályok 30. szakasza értelmében a közgyűlést megelőzőleg legalább 8 nappal előbb az elnöknek írásban benyújtandók.

A Zalamegyei Gazdasági Egyesület Hertelendy Ferenc elnök ésével most tartotta rendes évi közgyűlését, melyen a zárszámadások és bizottsági jelentések tudomásul vétele után bejelentették, hogy a földmivelésügyi kormány 3000 koronát engedelmzett a folyó évi állatdíjazások céljaira. A díjazásokat Alsóbogdon, Pacsán, Zalaszentmón, Baksán és Perlakon fogják megtartani. Köszönetet szavazott az egyesület Arvay Lajos alispánnak a vármegye mezőgazdasága érdekében történt munkálkodásáért, majd a tisztújítás során elnökké újra Hertelendy Ferencet választották meg.

A bácsbodrog vármegyei gazdasági egyesület április 3-án Törley Gyula elnöklésével igazgató-választmányi ülést tartott. A gyűlés elfogadta a közgyűlés elé terjesztendő mult évi zárszámadást s mérleget, az ez évi költségvetést, a jelentést az egyesület mult évi működéséről és az ez évi munkatervet. A Bereg vármegyei Gazdasági Egyesületnek a dohány árának emelése, a Temes vármegyei Gazdasági Egyesületnek a dohánybevitel felügyelőségeknél a földmivelésügyi miniszteriumhoz való áthelyezése iránti átiratokat pártolja.

A Hajdumegyei Gazdasági Egyesület e hó 8-án tartotta a rendes havi igazgató-választmányi gyűlést Kovács Gyula alispán egyesületi elnök elnöklése alatt.

1. Választmány köszönettel tudomásul veszi földmivelésügyi miniszter leiratát, melyben értesíti az egyesületet, hogy az egyesület felterjesztése alapján a hajdudorogi gazdakörnek díjmentesen adományoz egy vetítógépet, hogy a gazdasági előadások alkalmával szemléltetővé tegye az előadás tárgyát. 2. A gazdasági egye-

SALVATOR

kiváló bór- és
lithiumos
gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatású. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Rapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat
Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

Elmaradt szántások pótlására, valamint az őszi szántásoknak tavaszi megmunkálására legcélszerűbb talajmivelő-készlet a

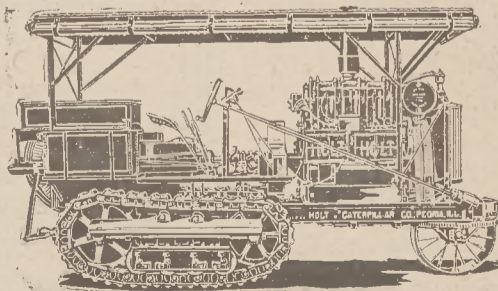
CATERPILLAR tractor

3 darab kétsoros tárcsásboronával egyesítve

mely ily összeállításban közel 10 méter fogási szélességgel dolgozik és naponta legalább 80 holdat készít elő vetés alá oly finoman elaprózott porhanyó minőségben, mint a kerti föld.

A Caterpillar az egyetlen vontatógép, mely kifagyott, átázott lágy téli barázdákon haladni képes és a talajt még félannyira sem nyomja meg, mint a lovak vagy ökrök patái.

Holt Caterpillar Company vezérképvisellete, Budapest, V., Hold-u. 15.

sület által felállítandó csikótelep létesítésének mikénti keresztvitelére egy négytagú bizottságot küld ki. 3. Ifj. Szél Mihály m. é. sz. titkárnak hálás köszönetét fejezi ki a vármegye területén tartott 20 előadásáért. 4. Kömmerling János alelnök indítványát, hogy írjon át a megyei törvényhatósági közgyűléshez az egyesület, hogy a lótenyészbizottságot az egyesület tagjaiból válassza, egyhangulag elfogadja.

Folytatólag tartotta a 4. szakosztály az ülést, melyen az elébe utalt ügyek elintézése előtt megválasztotta elnökeit és előadóit. Állatnyesztési szakosztály elnöke lett Csorvássy Miklós. helyettes elnök Csák Gyula, előadó dr. Rác Mihály. Földmívelésügyi szakosztály elnök Ercsey Károly, h. elnök Csorvássy Miklós, előadó Gass Gyula. Baromfityesztési szakosztályban elnök Pozsgai Imre, h. elnök Varga Károly, előadó Csapó István. Statisztikai és közgazdasági szakosztályban elnök dr. Czeglédi Mihály, h. elnök Boda József, előadó dr. Kovács József.

Franciaország 1912. évi külkereskedelme. A párisi cs. és kir. nagykövetség jelentése szerint Franciaország 1912. évben 7.950.8 millió frank értékű árut importált és 6.636.3 millió frank értékű árut exportált. Az előző évhez képest a behozatal kerek 115 millióval csökkent, míg a kivitel 559 1/2 millióval emelkedett. Ausztria-Magyarországból a behozatal 101.79 millió frankra rugott, olyan öszszegre, a melyent a monarchiából a francia bevétel még egyszer sem ért el. Behozatalra kerültek főleg nyersbőrök, disztollak, maláta, fa, cellulozé, ásvány, papír, gépek, butorok.

Uj szántógép bemutatása. Vasvármegye Gazdasági Egyesületének kezdeményezésére ma mutatta be a szombathelyi motorgyár saját találmányú motoros szántógépét. A bemutatáson megjelent Szomjas Lajos földmívelésügyi miniszteri tanácsos, Edvy—Illés Aladár osztálytanácsos és Kunossy Béla osztálytanácsos a kereskedelemügyi minisztérium képviselőjében, az OMGE részéről Krolp Hugó és Sporzon Pál, azonkívül jelen volt a vármegye összes nagybirtokosa, kik elragadtatással szemlélték a két »Titán« elnevezésű szántógép szép munkáját.

A feltartóztatott kivándorlók hazaszállítása. Az elsőfoku rendőri hatóságok gyakran tartóztatnak fel kivándorlókat, kik a vasutón a visszautazáshoz, illetően jegyváltáshoz szükséges pénzzel nem rendelkeznek. Ily esetben a hatóságok rendszeren tolonczlevelet (kényszerutlevél) állítanak ki, melynek alapján az illetők ingyenes vasuti szállításra tartanak igényt. Ez az állapot most megváltozott. Körrendeletben utasította a belügyminiszter a hatóságokat, hogy az ilyen feltartóztatott kivándorlók, mint közsegélyre szorultak, azon közsegélyezés szükségére adassanak át, a hol a közsegélyezés szükségére felmerült. A közsegélyezés eljárásának adassanak át, a hol a közsegélyezés szükségére felmerült. A közsegélyezés eljárásának adassanak át, a hol a közsegélyezés szükségére felmerült.

Erdészeti államvizsgák. A földmívelésügyi minisztérium közlése szerint a folyó évi tavaszi erdészeti államvizsgálatokat április hó 30-án s az erre következő napokon fogják a fennálló szabályzat értelmében Budapesten megtartani.

10 éves találkozó. Felkérem azon volt tanulóársaimat, kikkel a Kassai Gazd. Intézetben ezelőtt 10 évvel, 1903. évben együtt végeztünk, hogy baráti szerződésünknek eleget téve pünkösöd másodnapján a kassai Gazd. Akadémián megjelenni sziveskedjenek. Megjelenésüket vagy akadályozottságukat velem levélileg azonnal tudassák.
Deák János.
Kolozsvárt, Széchenyi-tér 37.

A Fonciére, Pesti Biztosító-Intézet közgyűlése. A Fonciére Pesti Biztosító-Intézet szombaton délelőtt Kelenyi Hugó min. tanácsos elnökle alatt megtartotta ezévi rendes közgyűlését. A jelentést a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette, a felmentvényt az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak megadta és elhatározta, hogy az intézeti részvényeknek az 1912. évről vonatkozó szelvényei 16 koronával április 14-től kezdve beváltatnak. Az igazgatóság megbízatása lejárván, a közgyűlés az a régi igazgatósági, mint az eddigi felügyelő-bizottsági

tagokat újból megválasztotta. A részvényesek nevében dr. Mészöly Jenő köszönetet mondott az igazgatóságnak és különösen Ribári Mór és Sarbó Leó ügyvezető-igazgató uraknak, a felügyelő-bizottságnak és a buzgó tisztviselő-karnak.

A betontégla tartóssága vízben vagy nedves talajban kedvező, ha a talaj nem tartalmaz humuszsavakat. Különösen a gazdaságokban karolták fel a betontéglát, mert nagyobb előkészületek nélkül, égetőkemenczék stb. gyárthatók. A vízmedenczék, iszaptavak védőfalai, csatornák és a mélyedések az iszap lerakódására betontéglából épültek. Az erre a célra felhasznált 80.000 tégla a dr. Gaspary és Tsa Markranstädt, Leipzig melletti gépgyár által gyártott »Pionier« kézi gépén készült, melyen két munkás egyszerre 10 drb magyar méretű téglát állíthat elő, miáltal igen magas napiteljesítmény érhető el. De egyéb építkezéseknél is kitünőnek bizonyult a betontégla és beváltak a betonból készült fedélcserépek, csatornázási és vízvezetési csövek, lépcsőfokok, padló- és járdalapok, vályuk, oszlopok, határkövek és egyéb építkezési termékek is. A cementárugyártásra vonatkozólag bő felvilágosításokat nyújt a dr. Gaspary & Co. Markranstädt, Leipzig melletti gépgyár által »Modern építőanyagok« című 84. brosjúrája, melyet a czég bárkinek díjtalanul küld.

Kereskedelem, tőzsde.

S Z E S Z.

A szeszületben a forgalom e héten élénkebb volt és a szeszárak a legutóbbi zárlatjegyzés szerint zárulnak.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 204—204.50 kor., adózatlanul 65—65.50 kor., míg ellenben vidékről és másodkézből olcsóbb árban voltak ajánlatok. Egyes hordók adózva 205—206.50 kor. keltek.

Denaturált szeszben élénk a kínálat és nagyban 40 koronáig volt ajánlva. Kisebbségi tételek 1—2 kor. drágábban.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás 51.50—52.50 koronáig volt ajánlva fix árban. Jegyzésen alól csak kevés üzlet létesült.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 58—59 kor.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	204.—205.—	K
Finomított szesz adózatlan	65.—66.—	»
Élesztőszesz adózva	—	»
Élesztőszesz adózatlan	—	»
Nyersszesz adózva	202.—203.—	»
Denaturált szesz	49.—50.—	»
Kicsinyben az ár 1—2 kor. drágább.		

Napijelentés a gabonátőzsdéről.

— 1913. április 17. —

A malmok elég jó kereslet mellett 25.000 mm. buzát vettek 5 fillérrel olcsóbb árakon. Rozs tartott, zab szilárd, tengeri szilárd.

Eladott:
Buza. Tiszavidéki 400 mm. 80 kg.-os 23.30 K, 200 mm. 79 kg.-os 23.20 K, 600 mm. 79 kg.-os 23.20 K, 100 mm. 79 kg.-os 23.20 K, 300 mm. 79 kg.-os 23.10 K, 500 mm. 79 kg.-os 23.05 K, 200 mm. 79 kg.-os 23.05 K, 100 mm. 78 kg.-os 22.95 K, 100 mm. 78 kg.-os 22.95 K, 1100 mm. 76 kg.-os 22.75 K.

Felsőtisza 700 mm. 79 kg.-os 23.05 K.
Felsőmagyarországi 100 mm. 80 kg.-os 23 K, 800 mm. 79 kg.-os 22.85 K, 300 mm. 78 kg.-os 22.40 K.

Pestvidéki 350 mm. 79.5 kg.-os 23.20 K, 600 mm. 79.5 kg.-os 23.10 K, 200 mm. 78.5 kg.-os 23.05 K, 400 mm. 78.5 kg.-os 22 K, 450 mm. 77 kg.-os 22.60 K.

Bácskai 2150 mm. 77.3 kg.-os 22.80 K.
Becskekeréki 5000 mm. 74.5 kg.-os 22.10 K.
Hartai 1100 mm. 78.8 kg.-os 23.10 K, 1601 mm. 78 kg.-os 23.15 K.

Boszniai 200 mm. 74 kg.-os 19.80 K.
Rozs. 300 mm. 18.70 K, 100 mm. 18.75 K, 100 mm. 18.50 K.

Zab. 250 mm. 20.40 K, 100 mm. 20.80 K.
Az árak 100 kg.-kint értendők.

(Déli zárlat.)

Buza 1913. áprilisra ..	10.85—10.87
Buza októberre	11.67—11.68
Rozs áprilisra	9.35—9.37
Rozs októberre	9.58—9.60
Zab áprilisra	9.87—9.88
Zab októberre	8.58—8.59
Tengeri 1913. májusra ..	7.73—7.73
Tengeri júliusra	7.94—7.95

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1913. április 18-án. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozott a szokott közösgéből 172 szekér réti széna, 25 szekér muhar, 6 szekér zsupszalma, 38 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbüköny stb.), 100 zsák szecska.

A forgalom élénk.
Arak q-ként fillérben a következők:
Réti széna I. r. 940—1040, réti széna II. r. 700—900, réti széna csomagolása 600—640, muhar 1000—1140, zsupszalma 400—480, alomszalma 210—360 takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-büköny 1060—1140, lóhere —, luczerna —, köles —. sarju 000—000 szalmaszecska 480—500, Összes kocsiszám 246. Összes súly 295.200 kilogramm.

Készáru-tőzsde 1913. április 17-én.

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapestben		100 kilogramm készpénz ára Budapestben	
	Kor-tól	Kor-ig	Kor-tól	Kor-ig
Buza:				
Tiszavidéki ..	75	—	79	22.50
" ..	76	21.75	80	22.70
" ..	77	21.95	81	22.80
" ..	78	22.10	82	—
Fehérmegyei ..	75	—	79	22.35
" ..	76	21.60	80	22.50
" ..	77	21.70	81	22.70
" ..	78	21.95	82	—
Pestvidéki ..	75	—	79	22.40
" ..	76	21.70	80	22.60
" ..	77	21.75	81	22.70
" ..	78	22.—	82	—
Bánsági ..	75	21.55	79	—
" ..	76	21.75	80	—
" ..	77	21.8.	81	—
" ..	78	—	82	—
Bácskai ..	75	21.75	79	—
" ..	76	21.75	80	—
" ..	77	21.95	81	—
" ..	78	—	82	—
Rozs elsőrendű uj ..				19.05
középmínőségű (uj) ..				18.85
Árpa takarmányáru elsőrendű ..				17.10
másodrendű ..				—
Köles ..				—
Zab elsőrendű (uj) ..				20.80
középmínőségű (uj) ..				20.—
Tengeri belföldi uj ..				15.80
román v. bolgár ..				—
Repcekaposztá ..				—

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonáraktárak gabona és örményforgalmáról és készleteiről.

1913. április 5-től 1913. április 12-ig.

A forgalom és készletek részletezése	mennyisége métermázsákban				
	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1913. ápril. hó 5-én ..	1121987	196620	95823	195276	121884
Betét- (1913. ápril. 5-től rozás) 1913. ápril. 12-ig ..	45782	7015	1971	32847	53524
Kitá- (1913. ápril. 5-től rozás) 1913. ápril. 12-ig ..	71923	8654	8376	22479	43246
Készlet 1913. ápril. hó 12-én ..	1095706	194981	88918	205644	132162
II. Az 1913. április hó 12-én megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruraktárak					
Barcs ..	8992	2975	184	17480	1184
Bereettyóujfalu ..	2816	944	222	—	—
Békkéscsaba ..	28832	—	1502	57	1850
Brassó ..	5632	119	1698	6521	4106
Budapest ..	606295	64987	692	83892	449
Csáktornya ..	876	799	1658	1550	405
Czegléd ..	46778	2420	1335	1087	189
Debreczen ..	9671	2463	980	1221	218
Déaványa ..	24299	1888	262	156	170
Ermihályfalva ..	4666	5070	36	46	50
Fiume ..	6707	1143	3527	35782	72853
Győr ..	5780	5156	10092	562	—
Kaba ..	11962	222	50	—	49
Karozag ..	11685	—	—	—	—
Kassa ..	—	—	—	—	—
Kisújszállás ..	15948	1101	147	288	—
Kisvárd ..	6500	9800	200	280	—
Kolozsvár ..	25759	1335	1229	1469	1060
Marosludas ..	1358	301	378	—	3440
Maros-Vásárhely ..	1550	358	465	782	2146
Mátészalka ..	904	1200	—	84	—
Mezőkaszony ..	666	567	—	7	—
Mezőtúr ..	23350	2010	1956	774	22
Miskolc ..	9890	375	5959	2171	100
Nagybeckerek ..	29387	40	—	3780	18941
Nagykanizsa ..	3998	19717	21041	1628	500
Nagykároly ..	210	5866	100	174	8
Nagyszalonta ..	31590	105	—	701	—
Nagyszeben ..	1364	548	235	2280	7815
Nagy-Várad ..	5013	1028	—	528	567
Nyíregyháza ..	11086	23631	1779	688	109
Nyitra ..	2933	272	433	—	—
Panosova ..	4942	—	—	—	4808
Pozsony ..	27890	1166	13898	3196	—
Szarvas ..	13363	54	433	389	633
Szatmár-Németi ..	11566	5837	315	162	—
Szeged ..	4280	1000	286	—	678
Szombathely ..	—	802	10100	408	144
Temesvár ..	13960	4	103	701	774
Versecz ..	5167	307	469	1226	7098
Eszék ..	—	—	—	—	—
Sziszek ..	1122	—	662	6794	1269
Zágráb ..	—	3873	—	9704	349
Zimony ..	1195	—	—	—	—
B) Szövetkezeti gabonáraktárak.					
	5898	75	503	362	132

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**

Felölts szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

Szabadalmazott Vasbetonoszlop Építési Vállalat Budapest, VI., Király-utca 72. sz.

Elvállal mindennemű vasbetonoszlop-, korlát-, czölöp- stb. munkákat a legújabb rendszer mellett. Vasbetonoszlop és korlátaink különösen alkalmasak és felülmulhatatlanok **parkok, vásárterek, vadaskertek, tennispályák bekerítésére, ugyszintén lovaskatonaság részére, műkerítéseknek, szőlőkaróknak, jelzőoszlopoknak stb., stb.**

A betonoszlopok sokoldalú előnyei mellett a vas- és faoszlopok felett kiemeljük, hogy **örökkétartók** és a faoszlopoknál is **olcsóbbak**, vizes talajoknál pedig nem is pótolhatók.

Kívánatra készséggel szolgálunk prospektussal és árajánlatokkal.

ÁKÁ CZ magoncok, I évesek, ritka szép áru! 1.000.000.
I. rendű 10 korona ezrenként,
II. rendű 6 korona. 20 ezer vételnél engedmény!
NOVOTNY MIKLÓS faiskolájában
RÁKÓCZIFALVA (Szolnok mellett).

ELADÓ egy 6 lóerejű „Garett“ gyártmányú jó karban lévő „Locomobil“, egy 8 lóerejű „Marshall“ gyártmányú gyárilag kijavított „Locomobil“, egy 48 lóerejű „Robey“ gyártmányú gyárilag kijavított cséplőszekrény, egy 30 lóerejű „Reitbauer“ gyártmányú magas nyomású használt Stabil-gép. Üzemnagyságot miatt egy 60 lóerejű Ganz és Társa gyártmányú és csak kevés ideig használt, üzemből levő szivóház motor.

Felvilágosítással szolgál:

a Kaposvári Vasöntőde és Gépgyár r.-t. Kaposvár.

A SZŐLŐ TRÁGYÁZÁSA.

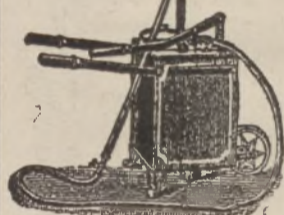
Írta: **ORDÓDY LAJOS.** — Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel 3.45 K. Utánvétellel küldve 3.65 K.

Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük.

Megszerezhető a „Gazdasági Lapok“ kiadóhivatalában, Budapest, VIII., József-utca 15.

A Heller-féle „KING“ gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Gyártók azonkívül:

PITTORE ES TRIUMPH nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelő szivattyú azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelő ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER BÉCS, II., Prater Schrotzbergstrasse 1.

Kérjenek leírást.

Képviseleők kerestetnek

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!

A „King“ kiváló gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép sokoldalú használhatósága miatt **egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető.** A szivattyúk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King“ tömlővezetékekkel **többet teljesít, mint 20 ember ecsettel** és mindenféle állványozást és előmunkálatot feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifzetődik

VALÓ-

di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női óvszerek) F. Berguerand fils leghíresebb párisi gyárostól legelőnyösebbek beszerezhetők

Polgár Sándornál BUDAPEST,

VII., Erzsébet-körút 50. Részletes képes árjegyzék ingyen.

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kivágatott a „Gazdasági Lapok“-ból

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban: Budapest, VIII., József-utca 15. szám alatt.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ES LEGJOBB HIRNEVÜ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

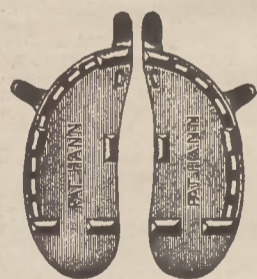
Brausweller Janos

Szeged. Cs. és her. kir. udvarnok és művészi feltalálója a szob. chronometron és művesz. ingáinaknak stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

„HANN“ jeggyel ellátva.

Kérjen és figyeljen pontosan ezen jegyre, mert patkóink minden tekintetben utolérhetlenek!

Rendes csülökpatkók ökrök részére. Szabadalmazott lópatkók, első díjakkal kitüntetett patkók, igás és háttas lovak részére, szakférfiak által legmelegebben ajánlva. Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rudvasalások, vasalási eszközök és szerszámok.

M. HANN'S SÖHNE

RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

Lyukfuró v. srófkészülékes hordódugólemezek cég-nyomattal vagy anélkül, szállításra és beraktározásra szánt hordókhöz minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!

Mezei- és ipari keskenyvágányú vasutak. Répavasutak. Istállóvasutak. Nyomjelzés! Tervezés! Építés!

ROESSEMANN és KÜHNEMANN BUDAPEST, Váci-ut 113-115.

Valamennyien, a hogy itt vagyunk szükségeljük az önműködő önitatókat

CHVOJKA F. cégtől
PRELOUC 102. (Csehország).

Haszonbérleti hirdetmény.

A Felsőes uralkodó család alapítványa ráczkevei uradalmához tartozó s a Csepel szigeten, a Budapest-ráczkevei helyi érdekű vasút mentén, Tököl vasúti állomás mellett fekvő Ferdinándmajori gazdaság **1914 október hó 1-től 12 évre haszonbérbe adatik.**

Nevezett gazdaság kiterjedése 597 kat. hold 1111 öl mind szántóföld, kellő gazdasági épületekkel felszerelve. A birtok bármikor megtekinthető.

Haszonbérleti ajánlatok a beizérendő évi bérösszeg **10%-ával 1913. évi június hó 30-ig** alólírott uradalmi főtiszttséghez nyújthatók be, a hol a bérletre vonatkozó feltételek is megtekinthetők.

A Felsőes uralkodó család alapítványa ráczkevei uradalmának cs. és kir. Főtiszttsége.

Grassl s. k. kir. tanácsos.

Lószerszám, butor és kasszák

készítették új és használt, továbbá 100 pár díszlőszerszám, mell- és kúnet, ezüst- és aranydíszítéssel, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótakarók, régi és új esőköpnyegek, halinaoizmák, zöld munkászabonyok, mindenféle uniformisok, lívrék, férfi-, női- és gyermeknyergesek, legyverek, régi és új kardok, revolverek, másolópresek, gyepelőszárak, bandage-ok és mindenféle hasonló szereszközök olcsóbban, mint bárhol kaphatók. Egész berendezések, szállodák és kávéházak részére. Teljes lakásbútorok és legelősből a legfinomabb kivitelig.

WIEN, IX, TRÖDLERHALLE 105.
Szállítok utánvétel mellett. — A meg nem felelők kiserőltetnek. A cs. kir. államtisztviselőkhöz szállítóját. Kérem ügyelni a 105. számra.

Önműködő növény-permetező

vadrepce, vadmustar és más gyom kiirtására, valamint répa és burgonya pormentesítése gyári áron alul szállít.

IG. HELLER

Bécs 1/8. Schrotzbergstrasse, Nr. 1.

A magy. Kir. földművelésügyi miniszterium megrendeléséből az állami szőlőtelep által kipróbált

KOCHILLIN

szőlőmoly- és gyümölcsféregirtó-anyag

bizonyult a legjobbnak az eddig ismert összes anyagok között. A szőlő virágzása idején egy szeri használat után minden pete, hernyó, lepke és báb elpusztul. A szőlőmoly és gyümölcsféreg ellen a legolcsóbb és leghatékonyabb anyag. Ára kg. kint 4 korona. Minden kilogramm 25 liter vízben feloldandó, ekkora mennyiség 400 négyszögöl szőlő bepermetezésére elegendő. Ha a fűrtöket bögrékbe mártogatjuk vagy az anyaggal ecseteljük, úgy két kilogramm egy kat. hold szőlőre elegendő. Hatása elmaradhatatlan, gyümölcsre, emberre ártalmatlan. Megrendelhető az ár előzetes beküldése vagy utánvétel mellett a **Tóth-féle Kochillin szőlőmoly- és gyümölcsféregirtó-anyaggyár** közp. irodájában, **Budapest, VI., Eötvös-u. 14.**

Részletes használati utasítás minden csomagban; számtalan elismerő levelet tartalmazó prospektussal díjmentesen szolgálunk. Vizontelárusítókat keresünk.

ELADÓ.

Saját telepemem termelt nagymennyiségű szőlő- ojtvány riparia portalis és monticola alanyon, u. m. ezerjő, mézes, szlanka, fehér és piros kövidinka, többféle muskotály és sasza csemetefajok, továbbá sima és gyökeres vadvesző, ugyszintén sima és gyökeres hazai vessző nálam kapható. Venni szándékozók azokat nálam megtekinthetik. Ojtványaim az idén szépen sikerültek, szép hajtással és dus gyökérrzel birnak.

FRANK BERNÁT TAPOLCZA, (FÖTÉR.)

Forduljanak azon városi tanácsok és előljáróságok, melyek kifogástalan minőségű **SÉTÁNYFÁKAT és DISZCSERJÉKET** jutányosan óhajtanak beszerezni és kértjenek árajánlatot és diszárjegyzéket

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

40 burgonya egy bokorban,

sőt ennél többet is szüreteltek vevőink közül számosan a mi

eldorádó burgonyánkból.

„Eldorádó” angol étkezési burgonya, mely őrási hozama által feltűnőst kellett. Előállításja mintegy 6-7 év előtt ezen újdonság 1 fontjért átlaglag 3000 márkányi roppant árt kapott. Németországban is ezen eldorádó-burgonya nagyon kifizette magát. Hozzánk beérkezett tudósítások szerint vevőink ezen eldorádó-burgonyából 45-szörös hozamot is nyertek és oly gumókat küldöttek be, melyek 2 font súlylyal sőt azonfelül is bírtak. Így p. o. W. Allwieher Sprochhóvelről írja, hogy egy bokorból 19 és 1/2 font, négy bokor alól 57 fontot szüretelt; a burgonya tanu előtt szedetett fel. Geinsheimből Hehl Ph. ur küldött nekünk 5 eldorádó-burgonyát, melyekből a legnagyobb 2 és egyegyed font, az öt együttvéve 8 és egyegyed fontot nyomott! Mi gondosan válogatott títetési gumókat szállítunk az eldorádó-burgonyából 5 mázsa 50 kor., 1 mázsa 10.50 kor., fél mázsa 6 kor., negyed mázsa 3.50 kor., 4 és háromnegyed kiló 2 korona.

Továbbá ajánljuk kifogástalan títetési anyagban „Deutschland”, „Thüringen” és „Erfurt”, ez a három híres korai Burgonyaujdonság az 1912. évben az 1-ső díjat kapta Szász tartomány gazdasági kamarájától s a 10 legjobb burgonyatenyészet között az összenasonlító termelésnél a legnagyobb termést adták és szakemberek által a német piacok részére, mint a jövő burgonyafaját ajánlattak. Eredeti títetési való gumó: „Deutschland” 10 font 3.50 K., „Thüringen” 10 font 4.00 K., „Erfurt” 10 font 3.50 K.

Képes főárjegyzékünket bővebb leírásokkal és számos elismeréssel ingyen küldjük.

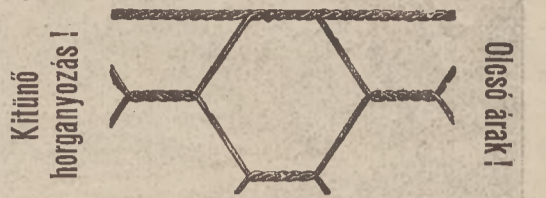
WOELFERT & Co. SAATGUTEXPORT, ERFURT 67. (Deutschland).

HUTTER ÉS SCHRANTZ R. T.

szitaáru- és nemez-posztógyárak magyarországi telepe

BUDAPEST X, GYÖMRŐI-UT 80/19.

ajánlja kész állapotban, tehát utólagosan tűzhorganyozással ellátott többször csavart gépsodronyfonatát

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt! (N m tévesztendő) össze más fajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyzott drótból készülnek.) Tüskés huzalok, sima huzalok, kétfélehegyű szegek stb. igen jutányos árban. Árjegyzék és minták bérmentve és díjtalanul. Továbbá gyártatnak:

kerítésrácsok, kapuk és ajtók

a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, előnyárak mellett. Költségtérő ések és tervezetek díjtalanul.

KLISEÉKET

MINDENMŰ NYOMTATVÁNYOKHOZ SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN PONTOSAN ÉS OLCSÓN KÉSZIT

KOBLINGER GYULA
PHOTOCINKHOGRAFIAI MŰINTÉZETE

BUDAPEST VII. CSENGERI UT. 22.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEK IS PONTOSAN ESZKÖZÖLTETNEK.

Dinnyemag.

Gondosan elkülönítve termelt, következő fajtisza, kitűnő minőségű válfajokban kapható.

Sárgadinnyék: Achnebát, Ananász zöldhúsu, Ananász vöröshu-u. Ananász cantaloup, Bem tábornok, Bellegarde cantaloup, Bomba sárgahúsu, Bomba zöldhúsu, Compositó, Compositó sárgahúsu, Lind Jenny, Margit, Muscatella, Carmelita cantaloup, Non plus ultra zöld, Non plus ultra sárga, Párisi prescott cantaloup, Sirimpecek, Tiszagyöngye, Tiszagyöngye muskotály, Kaosánka, Turkesztán gömbölyű, Turkesztán zöld, Turkesztán nagy zöld, Turkesztán rózsahúsu, Turkesztán sárgahúsu, Turkesztán muskotály, Turkesztán Pósa-féle, Corlui féle.

Görög dinnyék: Apafai, Athónéi, Aranyárgabéllé, Debreczeni korai, Fazekas-féle, Fehérbéllé, Hevesi, Halasi, Hortobágy, Luby-féle, Marsovszky-féle, Narancs-görög, Ónody-féle, Páralan Samsoni.

Fajtánként:		
50 szemes adag	5 fészeknek kéziüzemi vetésére	—,20 K.
500 " "	50 " "	1,60 " "
1000 " "	100 " "	3,-- " "
2500 " "	250 " "	7,-- " "
5000 " "	500 " "	12,-- " "
10000 " "	1000 " "	20,-- " "

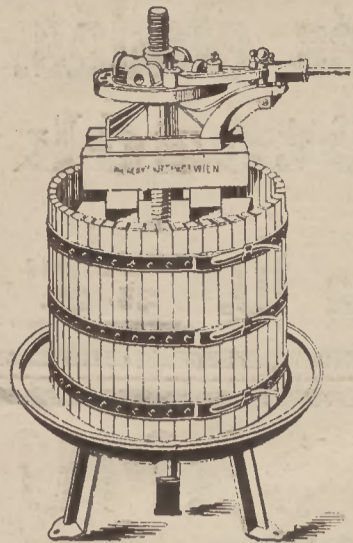
Öt holdon felül rendelésnél külön kedvezményt, a megrendeléshez nyomtatott termelési utasítást ad s kívánatra árjegyzékkel szolgál:

BIRÓ PÁL

kertgazdasága DEBRECZEN.

Ugyanott különböző Ananász, Skálát és hónapos fajn száméza plánták kaphatók, 10 drb 60 fill., 25 drb 1.20 K., 50 drb 2 K., 100 drb 3 K., 1000 drb 20 K. Torma nemes, édeses ízű, vastagsága szerint kiloja 30-40-60-70 egész 80 állérig, mázsa és vaggontélelű megrendelés után 10-20-25 százalék árkedvezményvel.

Sikerteljes küzdelem

érhető el peronoszpora, gyümölcsfa, burgonya és növényi kártevők ellen

MAYFARTH -féle önműködő fecskenedővel

„SYPHONIA“

továbbá különleges gyártása a szőlő és gyümölcsajtóknak

„Herkules“ hidraulikus sajtók, szőlő- és gyümölcsmalmok, teljeszűrő-berendezések stb.

Továbbá az összes mezőgazdasági gépek és eszközök legjobb kivitelben

PH. MAYFARTH & CO.

Fabrik landwirtschaftlichen Maschinen,

Wien, II., Taborstrasse No. 71.

Frankfurt a. M.

Berlin.

Páris.

Képes gazdag árjegyzék Nr. 033. ingyen és bérmentve.

Képviselők kerestetnek.

„Lucullus“ sertéstakarmány

alkatrészei: marhavér és buzatakarmány-liszt. Elsőrendű hus- és csontképző-takarmány, protein tartalma 20-22%. Rendkívüli nagy hus-, csont- és zsírképző hatása folytán a mellette etetett többi takarmány sokkal gazdagabban értékesül. Számos bel- és külföldi nagy tenyésztőknél és nagyüzemeknél jó sikerrel kipróbálva.

Kimerítő felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál a

budapesti FATTINGER ÉS TÁRSA R.-T.

takarmánygyár vezérképviselői

Lemberger, Schön és Szász

Bauer B. Gyula

„sertéshizlálók, Baja.“

sertésbizományos, Budapest, VIII., Bezeredy-u. 10.

Eladó juhászat.

Tenyészirány változtatás miatt a gróf Dessewffy-féle ujszászi uradalom

Merino precoce

juhászata (Politzer és Pálffy-féle tenyészetekből vett egyedek leszármazottjai) **eladó**. Az állomány 50 drb öreg és két éves kos, 17 drb toklyó kos, 657 drb anya, 82 drb mustra anya, 231 drb apácza, 283 drb toklyó jerke és 4 drb vezérürüből áll.

Vétel és megtekintés végett levélbeni megkeresések

Gróf Dessewffy uradalom intézősége

Ujszász, Pest megye czimzendeők.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám a.

Biztosítási alap: Alapítványok kormány hozzájárulásával 2.488.780,-, tartalékok 2.819.596,25, összesen: 5.308.376,25 korona. 1901. évi felesleg 90.349,-, 1902. évi felesleg 59.782,26, 1903. évi felesleg 109.331,73, 1904. évi felesleg 72.438,23, 1905. évi felesleg 61.730,60, 1906. évi felesleg 89.243,65, 1907. évi felesleg 41.877,82, 1908. évi felesleg 81.088,76, 1909. évi felesleg 106.589,64, 1910. évi felesleg 120.164,85, 1911. évi felesleg 148.378,16 korona.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módok szerint. Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjában részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfelesleg közgyűlési határozattal tartalékba helyezték. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat, 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907., 1908., 1909. valamint 1910. évi üzletfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk. Az 1911. évben a jégkár ellen biztosított tagjaink, akik akár egy, akár több évre jégkár ellen nála biztosítottak és 1912. évben ismét a szövetkezetnél fognak biztosítani, tíz százalékos díjvisszatérítést ad. 1911. év végén a tartalékok 2.819.596,25 koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS“ Országos Központi Segélyező Társulat útján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedő leánykiházasítási (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltetnek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékonyozású működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-utca 20.

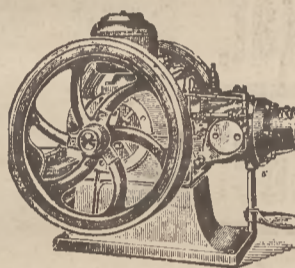
Elsőrendű

szőke, göndör mangalicza egy és fél éves véssen átment *****

ELADÓ

tenyészkánok

kiváló fejlettséggel és testalkattal, szigorúan megválasztva, kaphatók **LOVASSY FERENCZ UJBÁTORI**, sokszorosán kintüntetett régi johirnevi tenyészetében.*****
Megkeresések és megtekintés ezen gazdaságban posta, vasut és táviró: **FEKETEBA TOR 2.** (Bihar vármegye).****

A világhírű

BOLINDER

nyersolajmotorok

legújabb rendszere és azok alkatrészei kizárólag

ÁNYOS IMRE cégnél kaphatók,

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 17.

Telefon 12-76.

Legkisebb nyersolajszükséglet! Feltétlen jótállás!
Jutányos árak! ♦♦♦♦ Kedvező fizetési feltételek.

KÉRIEN DÍJTALAN FELVILÁGOSÍTÁST ÉS INGYEN ÁRJEGYZÉKET.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.

(Polgári serfőzde bérpalota.)

Telefon 97-05 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

Szőlőbirtokosok

különös figyelmébe!

Ha Forhinnal permetez,

Rézkénporral poroz és

Bagollal öli a szőlőmolyt:

I-SZÖT kevesebb a gond,

II-SZÖT kevesebb a munka,

III-SZÖT kevesebb a munkabér!

mert a **FORHIN**

FORHIN

Gyümölcskertészek

használnak saját érdekükben **Californiai lét**, a gyümölcsrovarok elleni védekezésre **rovarenyvet** minden kártékony rovar lekötésére, **rovarfogó övet** az ö-szes kártékony rovarok elfogására,

Laurinát a rovarok ellen nyári védekezésre. **Lauril Karbolineumot** a rovarok elleni téli védekezésre. **Lauril oltóviaszt** az oltványok nemesítésére, **Ichneumint** a zsenge virágok permetezésére, **Nicotin Quassiakivonatot** faiskolák permetezésére, **Topomort** mezei egerek pusztítására, **Pampilt** rovarok és darazsak elfogására. Tessék mindezen cikkekről **kimerítő leírást és használati utasítást** kérni, melyet **ingyen és bérmentve** küld az összes érdeklődőknek a

FORHIN szőlőpermetezési anyaggyár

Budapest, VI., Váci-ut 93. p.,

valamint az összes vidéki képviselői.

Új és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás. Manilla aratógép kévekötözők

kartellen kívül.

Távirat:
NAGELA.

NAGEL ADOLF Budapest, Arany János-utca 10.

Telefon:
35-92.

Földhaszonbérleti hirdetés.

Gróf Draskovich Pál németujvári hitbizományi uradalmában

négy major 1731 kat. hold
nagyságban, egészben vagy

:: majorok szerint is ::

folyó évi október hó 1-től
12 évre bérbe adatnak.

A feltételek megtekinthetők az urad. tisztartói hivatalban s ugyancsak ott adandók be a **10.000 korona bánatpénzzel** ellátott ajánlatok is.

Gróf Draskovich Pál

urad. tisztartósága,
Németujvár (Vas megye).

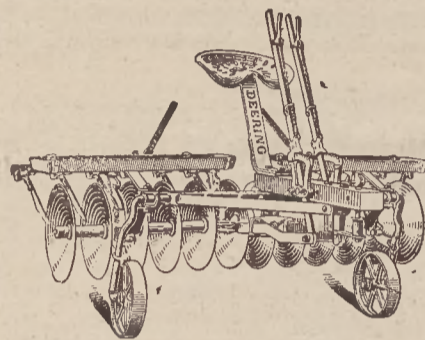
PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V. ker., Váci-körút 52. sz.

Nagy választékban előnyös áron kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

DEERING-féle
eredeti amerikai
tárcsás-
boronák,

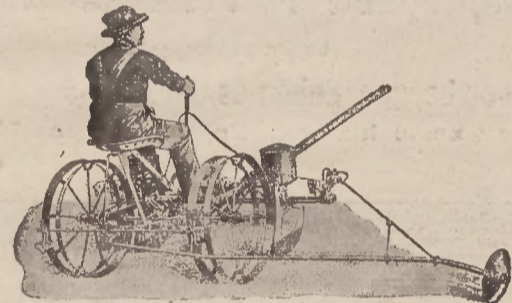
fűkaszalógépek, aratógépek és gyűjtőgépek, ugyszintén amerikai **WEEDER** gyomirtógépek, eredeti „**WESTFALIA**” műtrágyaszórógépek,

Valódi „**SACK**”-féle ekék, vetőgépek, boronák,

„**DEERING**”-féle kukorica-ültető gép,

valamint külön

szőlőmvelési eszközök.

és eredeti amerikai kapáló eszközök, „**APOLLÓ**” meszelő és permetezőgépek, szalmakötélfonó gépek, amerikai daráló gépek és mindenféle

egyéb legelsőrendű gazdasági gépek és eszközök.

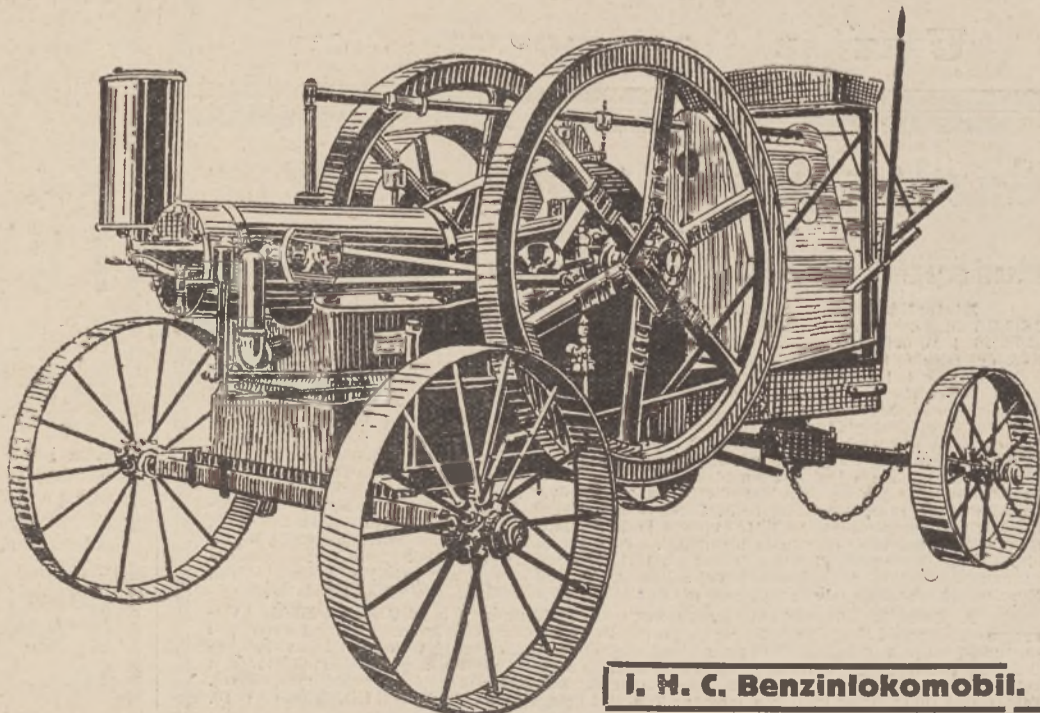
I. H. C. BENZINMOTOROK

1-25 eff-lóerővel **stabil** felállításra lokomobilok és **magánjáró benzinlokomobilok**, mint **takarománykészítő, vízszivattyúzó és cséplőmotorok** rohamosan terjednek, mert **üzemük a legegyszerűbb, legbiztosabb és legolcsóbb.** Gazdasági célokra csakis az eredeti I. H. C. benzinmotor felel meg, mert kezelését az egyszerű béres is elsajátítja.

INTERNATIONAL HARVESTER Co. OF AMERICA

Budapest, V. kerület, Váci-ut 98. szám.

Képes árjegyzéket kívánatra díjmentesen küldünk.

I. H. C. Benzinlokomobil.

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari magkereskedése

IV., Kossuth Lajos-u. 4. **BUDAPEST** VII., Rottenbiller-u. 33.

ajánl

LÓBABOT

a következő áron:

100 kilótól 500 kilóig, 100 kilónként 22.— kor. 500 kilótól 1000 kilóig, 100 kilónként 21.50 kor.
1000 kilótól 5000 kilóig, 100 kilónként 21.— kor.

loco budapesti raktáramban zsák nélkül.

A lóbab termelése.

A lóbab nem kényes növény, hazánkban mindenhol megterem, de főképp a mélyrétegű agyagföldekben, a melyekben elég nedvességet talál. Földjét úgy készítjük elő, mint a tengerinél. A friss istállótrágyát szereti és a műtrágyát is; holdanként 100—120 kg. szuperfoszfátot adhatunk.

A lóbab igen lassan fejlődik, amennyiben kifejlődéséhez 20 hét szükséges és a késő fagyok iránt nem érzékeny. Vetésidő április és május hava. A vetést legjobb sorosan eszközölni, géppel 30—35 cm. sortávolságokban és 5 cm. mélységben.

Vetőmagszükséglet kat. holdanként 90 kg.

A lóbabot, mihelyt kikelt, megboronáljuk, megritkitjük, azonkívül utóbb megkapáljuk és feltöltögetjük.

A lóbabot akkor aratjuk le, mikor a felső hüvelyek még félig zöldek, míg az alsó hüvelyek feketedni kezdenek, a levelek már hullanak és a szár megfakult. Ez rendszeren októberben következik be és akkor sarlóval vagy kaszával learatjuk, vagy kézzel kihuzgáljuk és kis kékbe kötve utóérésre kepekbe rakjuk. Ha a lóbab igen érett volt, ezen munkákat csak harmattal szokták végezni. Kiszáradás után a babot behordjuk, kazalokba rakjuk és cséplésig szalmával vastagon befödjük. Cséplése kézi cséppel vagy géppel történik, úgy mint a búkkönynél.

A lóbab terméshezama közepes termés mellett k. holdanként 12—15 hektoliter mag, jó termésnél 15—20. Egy hektoliter sulya 72—81 kg. Szalmában, a melyet almozásra és takarmányozásra használnak, 12—24 métermázsát ad. Átlag 100 kg. magra 150 kg. szalmát számítanak.

A lóbabot legfőképp takarmánynak használják, mert átlagosan 25% proteint tartalmazván, a legértékesebb takarmányok közé sorolhatjuk.

A lóbab takarmányozása.

A lóbab magja darálva igen jó takarmányt szolgáltat a szarvasmarhának tejtermelésre és hizlálásra, továbbá a sertésnek, valamint az igáslónak is, ez utóbbinak vízben áztatva adható. A lóbab igen értékes takarmány, mert nagy fehérjetartalma van s a mellett igen könnyen emészthető. A hüvelyét és szalmáját szecskázva és leforrázva a szarvasmarhának adjuk, valamint egészben a lónak és juhoknak, a melyek belőle a javát kiválogatják.

A lóbab tápalkotórészei.

A lóbabnak takarmányozás szempontjából a szénája, a zöld szára, a magtermelés után maradt szalmája, a száraz mag hüvelyei és a magvai jöhetnek figyelembe. Ezek tápalkotórészei 100 kg.-ként: A zöld szárában van 85 kg. víz, 2 kg. hamu, 32 kg. fehérje, 33 kg. nyersrost, 57 kg. szénhidrát és 08 kg. zsír; ezekből emészthető 23 kg. fehérje, 16 kg. nyersrost, 41 kg. szénhidrát és 05 kg. zsír. A keményítőérték 71 kg. A szalmájában van 184 kg. víz 54 kg. hamu, 81 kg. fehérje, 36 kg. nyersrost, 31 kg. szénhidrát és 11 kg. zsír; ezekből emészthető 4 kg. fehérje, 155 kg. nyersrost, 205 kg. szénhidrát és 05 kg. zsír, a keményítőérték 192 kg. A lóbab magjában foglaltatik 143 kg. víz, 32 kg. hamu, 254 kg. fehérje, 71 kg. nyersrost, 485 kg. szénhidrát és 15 kg. zsír; ezekből emészthető 221 kg. fehérje, 41 kg. nyersrost, 441 kg. szénhidrát és 12 kg. zsír, a keményítőérték 666 kg.

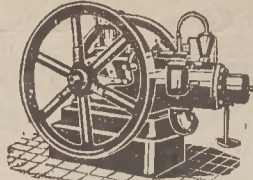

„CLIMAX“

nyersolajmotor

Pénzt takarít meg!!

Legolcsóbb, legbiztosabb üzemelő. — Versenyképes árak. — Elsőrangú minőség. — Több 100 referenzia.

KÉRJEN AJÁNLATOT.

BACHRICH és TÁRSA
Betéti társaság
Budapest, V/v., Váci-körút 59.
Telefonszám: 71-01. ☐☐ Sürgőnyezim: „CLIMAX“

Különlegesség:

FARKAS-féle
fűzött rendszerű
idomvasablak

a legerősebb és legolcsóbb.
Figyelem a merev összeállításra!
Figyelem az üvegszorító csapokra!

FARKAS és TÁRSA
vasszerkezeti- és idomvasablak gyár
BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCZA 8. SZ.

Kiválóan berendezve gazdasági építkezésekhez szükséges vas munkák és istállóberendezések gyártására. — Elsőrendű referenciák. Számos kiténtetés és elismerő oklevél.

◆◆◆◆ KÉRJEN AJÁNLATOT! ◆◆◆◆

Összes készítményeink beszerezhetők a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE által is.

FARKAS-féle
sodronyüveges
istállóablak

Előnye: üvegtörés nincsen, könnyen kezelhető, olcsó. ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

Katonai és közalapítványi építkezéseknél magy. királyi Miniszteriumok által előírva.

GARRETT RICHARD AND SONS LEISTON

(Angolország).
Alapítva 1778-ban.

Telített és tulhevitett gőzlokomobilok és félstabilgépek mint a jelenkor legmegbízhatóbb és leggazdaságosabb üzemgépei mezőgazdasági és ipari célokra.

Complet cséplőgarnitúrák. Gőzteherautomobilok, gőzutimozdonyok: ipartelepek és vállalkozók elengedhetetlen szállító eszközei

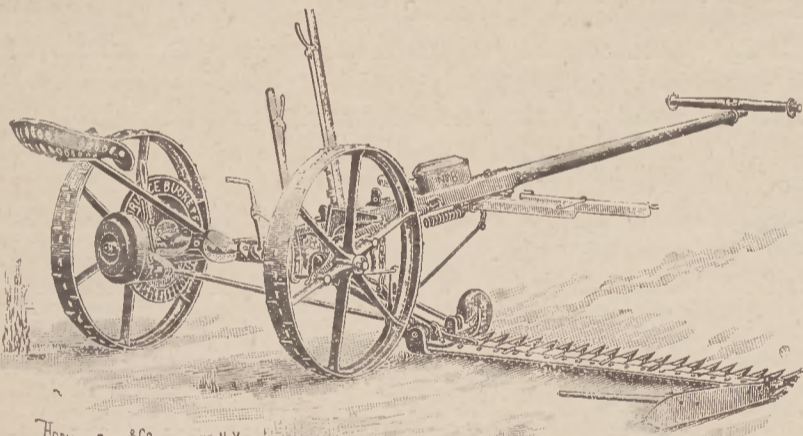
Uti gőzhengerlők

csekély átalakítással traktorként hajtóerőnek is alkalmazhatók.

Mac Laren egy- és kétrendszerű gőzekék.

Vezérképviselet: **Fleischl Samu** cég, BUDAPEST, V. kerület Nádor-utca 28. szám. I. em.

☐☐ Szívesen szolgálók felvilágosítással és árajánlattal. Díjtalan mérnöki kiküldetés. ☐☐

DEERE PLANT & CO. CHICAGO, ILL., U.S.A.

Az „Adriance“ fűkaszálógép

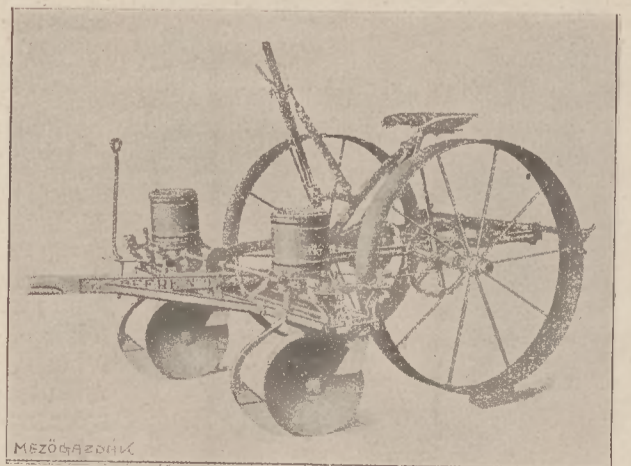
a magyar gazdáktól hozzánk beérkezett vélemények szerint a legkitünőbb.

Az ADRIANCE és DEERE-gyárak magyarországi vezérképviselete:

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE BUDAPEST, V.,
Alkotmány-u. 29.

A DEERE-féle tengeriültető

csoroszlyás és tárcsás kivitelben készül, a legegyszerűsebben ültet és a legtökéletesebb szerkezetű.

MEZŐGAZDÁK